

FIS Alpine World
Ski Championships

Hafjell Kvitfjell

Lillehammer 2025

SØKNAD
NORGES SKIFORBUND
23.03.2018

HAFJELL-KVITFJELL ALPIN AS

SØKNAD

NORGES SKIFORBUND
23.03.2018

HAFJELL-KVITFJELL ALPIN AS

Foto: Vegard Wivestad Grøtt / NTB scanpix

Kjetil Jansrud i Kvitfjell, under World Cup i Kvitfjell 2017

#WeAreSnow

Hafjell Kvitfjell AS søker herved om å være Norges kandidat til å arrangere VM i alpint i 2025. Søknaden har full støtte fra kommunene i Ringebu, Lillehammer, Øyer, Oppland Fylkeskommune, Hafjell Alpinsenter, Kvitfjell Alpinanlegg, Visit Lillehammer, Lillehammer-regionen Vekst og Oppland Skikrets

INNHold

	Side
1. Interesse og støtte til kandidaturet	6
2. Datoer og konkurranseprogram	13
3. Transport	14
4. Akkreditering	20
5. Overnatting	21
6. Organisasjonskomite – arena og fasiliteter	25
7. Etterbruk	32
8. Administrasjon / HR / Frivillige	36
9. Vær/Meteorologi	39
10. Organisering av miljø- og bærekraftarbeid	43
11. Medisinske tjenester	47
12. Seremonier og premier	49
13. Kommersielle rettigheter, marked og forpleining	51
14. TV og media	53
15. Folkefesten / Konseptet	55
16. Kommunikasjon og promotering	59
17. Organisasjonsstruktur og økonomi	66
18. Sikkerhet	69

Vedlegg:

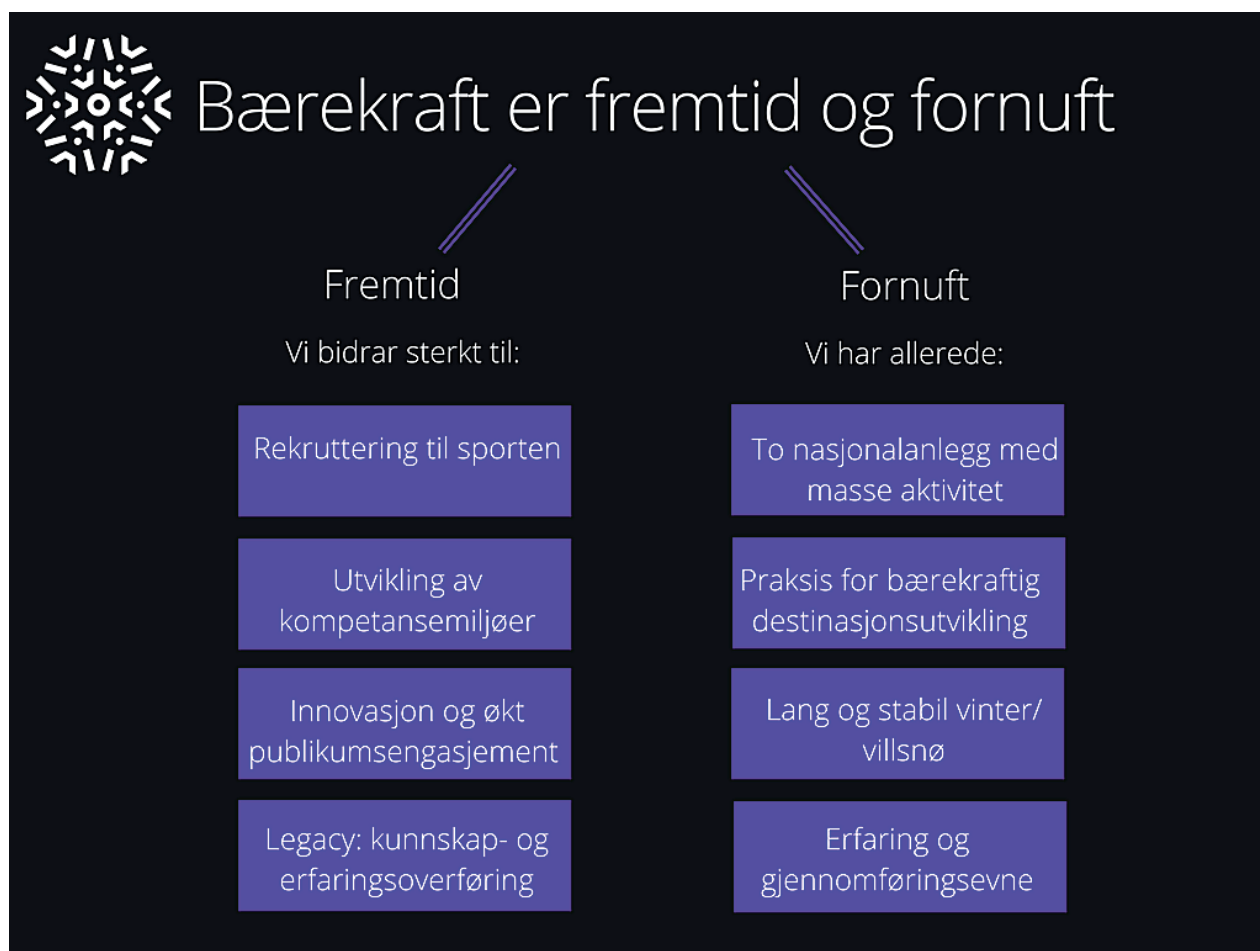
1. Norges Meteorologiske Institutt – ref. Kap. 9	70
2. Utdypninger som ytterligere bakgrunn (Noter 1 – 11) – ref. Kap. 10 Miljø/Bærekraft ...	72
3. Tegningsvedlegg:	
- Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg	
- Presentasjon av Alpinco	
4. Visuell profil	

1. INTERESSE OG STØTTE TIL KANDIDATURET

1.1 Hvorfor søke VM?

Det er primært tre hovedgrunner til å søke VM i alpint til Lillehammer-regionen;

- Rekruttering og videreutvikling av trenings- og konkurransetilbudet for alpint i Nasjonalanleggene
- Bærekraft
- Teknologi

REKRUTTERING OG VIDEREUTVIKLING AV TRENINGS- OG KONKURRANSETILBUDET FOR ALPINT I NASJONALANLEGGENE

Den alpine dalen - for unge hoder fulle av drømmer og for de som bare vil være ute på snø og leke. Lillehammer og Gudbrandsdalen er størst i Skandinavia på alpint, i tillegg til å være Skandinavias største alpindestinasjon. Et alpin-VM i vår region skal bidra til å bygge norsk alpinsport. Vi ønsker å benytte VM i alpint til å jobbe aktivt med rekruttering til alpinsporten, og vet at fremtidens beste alpinister vokser opp på vår snø. Det er allerede etablert gode tiltak for ytterligere rekruttering til sporten, og disse initiativene ønsker vi både å understøtte og

underbygge. Rekruttering er en kontinuerlig prosess. For oss handler dette om å ha stor bredde i bunnen, med god aktivitet.

Lekbasert læring, er høyrelevant å benytte seg av i en slik sammenheng. Gjennom positive opplevelser, samarbeid, relasjonsbygging og sosiale aktiviteter skal barn fra relativt lav alder kjenne på gleden av å være ute, samt mestring og kroppsbeherskelse ute i naturen. Benjamin Franklin sa: "Tell me and I forget, teach me and I may remember, involve me and I learn". Med dette som utgangspunkt skal vi involvere barna i ski- og snølek for å stimulere til interesse for å velge alpint som sin fremtidige hobby, fritidsaktivitet og for noen også en større alpinsatsing på sikt.

Young Attacking Vikings er et svært suksessfullt konsept med hovedfokus på å ufarliggjøre alpinsporten. Her utformes en arena som er spennende og motiverende for alle og som gir mulighet for situasjonsstyrt læring med både små og store kuler, samt doseringer. Vi ønsker å bidra sterkt til ytterligere vekst og aktivitet i dette miljøet, og motivere flere til å få på seg skiene og komme seg ut i bakken.

I kombinasjon med dette kommer vi til å arrangere større «Re-use to good use» utstyrsmesser. Her er det mulig og både selge og kjøpe alpinutstyr, med mål om at tilgang på utstyr ikke skal bli avgjørende når det kommer til å velge seg en idrett. Dette er også et tema som flere profilerte norske alpinister har løftet frem, som vi synes er av stor verdi å videreføre. På disse messene vil vi tilrettelegge for morsomme barneområder med mulighet for å prøve sporten, enten gjennom aktivitetsområder utendørs eller virtuell virkelighet (VR) og annen teknologi. Les mer om våre detaljerte planer for rekrutteringsarbeidet i kapittel 16.4.

Rekruttering oppsummert:

- *Bygge norsk alpinsport*
- *Nå ut til nye målgrupper verden over*
- *Målgruppestyrt satsing*

BÆREKRAFT

Bærekraft er et samlebegrep for fremtid og fornuft. I denne sammenheng skal vi ikke bare bruke ordet, men også jobbe systematisk med det. Vårt konsept er en autentisk forpliktelse til å øke verdien av FIS Alpine World Ski Championships, og å gjennomføre et mer bærekraftig arrangement. Både økonomisk, driftsmessig og miljømessig. Det er allerede et bredt spekter av pågående bærekraftinitiativer i regionen, som underbygger FNs bærekraftsmål.

Destinasjonsselskapet Visit Lillehammer jobber for at destinasjonene Lillehammer, Hafjell og Kvitfjell blir sertifisert som bærekraftige reisemål i 2018. Dette er en tittel som kun tildeles destinasjoner som jobber systematisk for å redusere miljøbelastningen av turisme, samt jobber for å bevare destinasjonens særpreg, omgivelser og natur. Det krever kontinuerlig arbeid over flere år for å vise en varig forpliktelse til å gi de best mulige opplevelsene for gjestene, samtidig

som turismens negative innvirkning minimeres. I tillegg må destinasjonene jobbe kontinuerlig for å forbedre forretningspraksis og forhold til lokalsamfunnet, i henhold til en rekke bærekraftsprinsipper.

Flere vintersportarrangementet i regionen (bl.a. WC Kvitfjell) er allerede sertifisert som et miljøgodkjent arrangement. Vår region er et vintereldorado, vi elsker alt på snø, og vi tar på høyeste alvor og både beskytter og opprettholder, det vi har på best mulig måte. Dette gjør vi for å kunne levere fra oss en bedre verden til fremtidige generasjoner. Vi ser på bærekraft som en aktiv og kontinuerlig prosess for å etablere og utvikle praksis og prosedyrer som blir en varig del av samfunnet. Vi ønsker at konseptet vårt skal kommunisere våre verdier på en engasjerende og inspirerende måte, og virkelig legge til noen ekstra lag til hva en slik begivenhet kan bety i den sammenheng. Vi skal gjennom å arrangere et enestående FIS Alpine World Ski Championships demonstrere innsats for bærekraft på en engasjerende måte, skape en bedre verden, og legge lista høyt for både vårt eget og fremtidige mesterskap. Se mer detaljert beskrivelse i kapittel 10.

Bærekraft oppsummert:

- *I et miljøperspektiv er den viktigste grunnen til å velge Hafjell og Kvitfjell som arenaer for verdensmesterskapet i Alpine grener i 2025 at disse er eksisterende arenaer som allerede møter FIS sine krav.*
- *Videre vil kandidaten arbeide for at arrangementet blir klimanøytralt og at flest mulig av tiltakene blir iverksatt i Norge. Premissdokumenter med miljøkrav for kjøp av varer og tjenester blir ledelsens viktigste verktøy.*
- *Det vil bli arbeidet for å sikre 0-utslipp fra all transport i Norge*

TEKNOLOGI

Teknologi forbedrer mulighetene i sportsturindustrien raskt. Ikke bare blir utstyret mer sofistikert, slitesterkt og funksjonelt, men det blir også lettere å engasjere til sportsturisme. Vi skal bruke teknologi for å forsterke opplevelsen av å delta i FIS Alpine World Ski Championships. Gjennom å utarbeide innhold tilpasset forskjellige målgrupper, vil vi både kunne engasjere, underholde og aktivere alle våre gjester. For å oppnå dette vil vi ha et team av digitale strateger og teknologer som arbeider utelukkende innen publikumsvekst og digital innholdsproduksjon med mål om ytterligere å forsterke både opplevelsen og synligheten av mesterskapet.

På bakgrunn av dette skal vi etablere et verdensledende og innovativt «Digital sports, media & engagement center» som vil være operativt flere år før mesterskapet. Dette muliggjør at vi kan høste mange erfaringer frem mot mesterskapet. Vi skal benytte andre arrangementer i regionen som pilotprosjekter frem mot alpin-VM 2025. Senteret sitt hovedmandat vil være å samle inn, strukturere, monitorere og analysere data rundt hva som skjer i «sanntid» under mesterskapet, og vil sikre innsikt vi kan benytte for å levere innhold og informasjon som publikum bryr seg om og engasjerer seg i under mesterskapet.

Både før, under og etter mesterskapet forplikter vi oss til å ha topp moderne utstyr og et topp moderne senter, som vil utvikle seg i takt med endringer i digital kommunikasjon, trender, og verdiskaping fra arrangementer. Senteret skal etableres i tett samarbeid med Lillehammer Olympic Sports Legacy Center, samt forskning- og utviklingsmiljøet på Høgskolen i Innlandet Lillehammer. Vi utvikler dette senteret til å være et kompetansesenter også for andre nasjoner, hvor praksis og kunnskapsdeling vil stå sentralt. Denne satsingen vil kombinere vår mangeårige erfaring med arrangementsgjennomføring med fremtidens måte å skape sportsengasjement på. Vi skal bli ledende på verdiskaping fra sportsarrangementer.

Innovativ bruk av teknologi i arrangementsammenheng vil også muliggjøre at en hel verden deltar på VM i vår region. Gjennom utstrakt bruk av virtuell virkelighet, utstrakt virkelighet, og blandet virkelighet kan alle, uavhengig av lokasjon, være med på folkefesten i Hafjell, Kvitfjell og Lillehammer. Alt i fra seremonideltakelse, konkurranser, prøv sporten osv. ønsker vi å gjøre tilgjengelig i en virtuell verden. Dette gjør det mulig for personer som bor i land uten snø, eller som aldri har hatt ski på beina, å oppleve gleden og moroa med snø. På den måten ønsker vi at en hel verden skal oppleve alpint, og ta del i alle de fine øyeblikkene som skapes i Lillehammer og Gudbrandsdalen.

Samme teknologi skal benyttes for å vise frem våre kulturelle skatter. Eksempelvis visningsturer i de historiske byggene på Maihaugen, spaserturer gjennom gågata, være med inn i produksjonslokalene til våre fremste produsenter av håndverksmat med mer. Dette skal skape meropplevelser og interaksjon mellom de som ikke er fysisk tilstede, og de som er det. Vi ser for oss e-sportkonkurranser i alpint mellom publikummere som spiller fra installasjoner i arenaen, med publikummere som spiller fra sofaen på andre siden av verden.

Vi skal gi VM til en hel verden, og teknologi endrer måten vi forstår og engasjerer oss i verden på. Dette ser vi på som elementer av stor verdi for det internasjonale skiforbund (FIS), Norges Skiforbund, fremtidens alpinister, nåtidens utøvere, sponsorer, gjester og regionen som en komplett destinasjon for vintersport.

Vi kan ikke på nåværende tidspunkt si at disse formene for virtuell virkelighet vil forandre virkeligheten vi kjenner i dag. Men ut ifra hva vi leser av markedsanalyser og ser av økende investeringer, er det ubestridelig at vi i løpet av årene som kommer vil oppleve en ytterligere digital transformasjon av idrettsbransjen. Dette vil ikke bare påvirke idrettsutøvere, trenere, skiklubber/ idrettslag, men også fans, sponsorer og øvrige støttespillere.

Teknologi oppsummert:

- *Innovativ bruk av teknologi for å gi VM til en hel verden*
- *Utstrakt bruk av virtuell, utvidet og blandet virkelighet*
- *Bruke teknologi for å øke betydningen av mesterskapet*

1.2 Kort beskrivelse av byen/regionen og områdets skihistorikk

Lillehammer og Gudbrandsdalen er et av de viktigste reisemålene for vintersportselskere i alle aldre, ikke bare i Europa, men i hele verden. Området byr på fart og moro i et vintereldorado av ypperste klasse. Med stabile værforhold, natursnø og autentisk vinter, gløden til innbyggere i alle aldre, stolte tradisjoner og stor gjestfrihet, er Lillehammer og Gudbrandsdalen Norges skiregion nummer én. Her har vi alpinsentre hvor nedfartene går fra løyper av World Cup-standard til bakker som passer for barn og nybegynnere.

I skimiljøet er vår region kjent for sine lange og stabile vintre med gode snøforhold. Hver vintersesong bruker nasjonale landslag, eliteskiløpere, klubber og idrettslag området for å avholde treningssamlinger. Vi er stolte av å tilby et skinettverk av aller beste kvalitet - godt nok for eliten og godt nok for fritidsskiløpere. Den korte avstanden mellom alle anlegg og aktiviteter innen kultur/ underholdning er av stor betydning for Lillehammer og Gudbrandsdalen sin posisjon som vintereldorado.

Vi er kjent for snø. Vi brenner for snø, og alt vår snø kan gjøre. Vi både elsker og kan arrangementer på snø. Vi overdriver ikke et (snø)fnugg når vi sier: **We are snow!** Og det er vi med både stolthet og ydmykhet. Vår snø er fremtiden, og fremtidens alpinister vokser opp på vår snø.

1.3 Oppgi de ulike partnere som er involvert i søkerarbeidet

- Ringebu kommune
- Øyer kommune
- Lillehammer kommune
- Oppland Fylkeskommune
- Kvitfjell Alpinanlegg
- Hafjell Alpinsenter
- Visit Lillehammer
- Oppland Skikrets

Lillehammer sentrum

Foto Jørgen Skaug

1.4 Bekreftelse fra lokale myndigheter på tilrettelegging av nødvendige fasiliteter og tilgang på områder for midlertidig infrastruktur

Søknad om Alpin VM - lokal forankring og finansiering av søkeprosess

Kommunestyret behandlet i møte 13.03.2018 sak 019/18 og fattet følgende vedtak:

- 1. Ringebu kommunestyre stiller seg positiv til å delta i søknad om tildeling av VM Alpint til Hafjell-Lillehammer-Kvitfjell, og bekrefter medfinansiering av NOK 325.000 til søknadsprosessen, på de forutsetninger som ligger til grunn fra NSF og FIS sin side.*
- 2. Kommunestyret bekrefter tilrettelegging av nødvendige fasiliteter og tilgang på områder for midlertidig infrastruktur.*
- 3. Kommunalt bidrag til søknaden NOK 325.000 budsjetteres i sin helhet i 2018, og dekkes ved bruk av midler fra disposisjonsfondet. Driftsbudsjettet i 2018 endres som følger: Art 1470 (tilskudd til private), ansvar 660 (næring), funksjon 325 økes med kr 325.000. Art 1940 (bruk av disposisjonsfondet) ansvar 660 (næring), funksjon 880 opprettes med kr 325.000*
- 4. Det bekreftes at tidligere bevilgning til eventuell utbygging av ny utfortrasé med NOK 3.000.000 fortsatt står ved lag.*

Følgende vedtak er fattet av styret i Alpinco 14.02.2018:

Vedtak: Hafjell og Kvitfjell gir tilsagn om økonomisk støtte, samlet kr 850 000,-, til internasjonal søknad om Alpin VM. Alpinco bekrefter at Nasjonalanleggene stilles til disposisjon i aktuell periode for gjennomføring av arrangementet

Men vennlig hilsen

Odd Stensrud

Daglig leder

Tlf: 41915611

alpinco

Hafjell KVITFIJELL

Tilsvarende vedtak fra Øyer kommune, Lillehammer kommune og Oppland Fylkeskommune ettersendes (formelle vedtak foreligger ikke pr. 20/3-2018).

1.5 Bekreftelse på offentlig økonomisk støtte til kandidaturet

Budsjett:

Administrasjon	NOK	600.000
Konsulenter/ekstern bistand	NOK	1.250.000
Markedsføring, kongress	NOK	800.000
FIS-avgifter/utgifter	NOK	3.350.000
Diverse	NOK	500.000
Totalt	NOK	6.500.000

Finansiering:

Ringebu kommune	NOK	325.000
Øyer kommune	NOK	325.000
Lillehammer kommune	NOK	325.000
Oppland Fylkeskommune	NOK	750.000
Hafjell Alpinsenter	NOK	425.000
Kvitfjell Alpinanlegg	NOK	425.000
Visit Lillehammer	NOK	250.000
Hafjell-Kvitfjell Alpin AS	NOK	1.000.000
Oppland Skikrets	NOK	100.000
Sponsorer, lokale samarbeidspartnere	NOK	825.000
Norges Skiforbund 1)	NOK	1.750.000
Totalt	NOK	6.500.000

1) Referanse: Møte med NSF medio februar 2018

2. DATOER OG KONKURRANSEPROGRAM

Den foreslåtte VM perioden i 2025 er fra mandag 3. til søndag 16. februar. Det foreslås at rennprogrammet utformes i nært samarbeid og i forståelse med Norges Skiforbund og det internasjonale skiforbundet (FIS) og deres rettighetshavere (i dag EBU). Erfaringsmessig blir programmet endret underveis, og nye øvelser kan også komme til.

Alpin-VM gjennomføres i februar måned. Med virkning fra 2009 ble antall mesterskapsdager redusert fra 15 til 13 dager. Det er også gjort andre vesentlige endringer i øvelsesprogrammet de siste årene.

- Lagkonkurranse som inkluderer begge kjønn
- Konseptet for kombinasjonen er endret. Etter kombinasjonsutfor gjennomføres slalåm i 1. omgang
- På både dame- og herresiden gjennomføres kvalifisering i slalåm og storslalåm slik at kun de best rangerte får kjøre "finaleomgangen"
- Det programfestes egne dager til kvalifikasjonsrennene

Øvelsesprogrammet i de forskjellige arenaene må vurderes klokt og nøye. Det legges til grunn at en i et nært samarbeid med NSF og FIS kommer fram til det mest slagkraftige sportslige og arrangementsmessige konseptet.

2.1 Bekreftelse på at arrangementet kan avholdes i perioden slik angitt i FIS sitt regelverk for VM (første halvdel av februar)

Basert på FIS sitt regelverk bekrefter kandidaten at Hafjell, Kvitfjell og Lillehammer kan gjennomføre VM i alpint i 2025 i den aktuelle perioden som skissert over.

2.2 Vil kandidaten være forberedt på å inkludere nye konkurranser dersom dette vedtas av FIS-kongressen?

Kandidaten bekrefter at arrangøren vil godta mulige endringer til nye konkurranser som kan bli vedtatt på kommende Kongresser i det internasjonale skiforbundet, første gang i 2020.

2.3 Bekreftelse på at kandidaten kan påta seg WC finale i 2023 eller 2024 samlet for alpine øvelser (pr 2018: utfor, SG, storslalåm, slalåm og lagkonkurranse for damer og herrer)

Kandidaten bekrefter at World Cup finalen i alpint for damer og herrer kan gjennomføres i Hafjell og Kvitfjell enten i 2023 eller 2024. Utfor og Super-G vil bli gjennomført i Kvitfjell Alpinanlegg for begge kjønn. Slalåm og storslalåm samt lagkonkurransen vil bli gjennomført i Hafjell Alpinsenter.

3. TRANSPORT

3.1. Beskrivelse av transportsystemet; herunder adkomst med fly, bil og tog

Transportkonseptet bygger i hovedsak på eksisterende/fremtidige tog- og bussruter, samt en forsterking av dette transporttilbudet slik at behovet for transport av akkrediterte og publikum ivaretas. Transportkonseptet vil være robust og tilstrekkelig. Erfaringen fra både X-Games i Hafjell samt Ungdoms OL 2016 viser at transporten t/r Gardermoen - Lillehammer samt lokaltransporten mellom Lillehammer og Hafjell fungerte meget godt. Med tanke på at det både er togstasjoner i Hafjell (Hunderfossen) og inne i Kvitfjell Alpinanlegg, ligger alt til rette for en sømløs transportløsning til alpinanleggene.

Oslo Airport Gardermoen (OSL) vil være primærflyplass for ankomst av internasjonale og nasjonale gjester.

Ankomst med fly

Oslo Lufthavn (OSL) er Norges største flyplass og ble åpnet i 1998. I 2015 hadde Oslo Lufthavn 24,6 millioner reisende og var Skandinavias nest største flyplass. Flyplassen ligger på Gardermoen, som ligger ca. 150 km fra Lillehammer og 47 km fra Oslo.

Flyplassen har en sterk miljøprofil som inkluderer stort fokus på offentlig transport til og fra flyplassen. Oslo Lufthavn ble i 2017 utvidet med ny rullebane og mer bygningsmasse. Oslo Lufthavn kan håndtere totalt 12 000 ankomst- og avgangspassasjerer i timen.

Flyplassen har forbindelser til alle deler av verden med direktefly til andre store Europeiske flyplasser som Frankfurt, Amsterdam, København, Stockholm, London og USA, New York etc.

Ankomst med tog

Togstasjonen på Oslo Lufthavn Gardermoen ligger en trapp ned fra ankomsthallen og går hver time til Lillehammer og videre nordover. Lillehammer ligger 180 km nord for Oslo, og er lett å nå med tog. Fra Lillehammer jernbanestasjon går toget også videre til Hunderfossen stasjon i Øyer/Hafjell og videre til Kvitfjell stasjon som er lokalisert inne i Alpinanlegget. Offentlig transport mellom Oslo lufthavn og Lillehammer, Hafjell og Kvitfjell vil være med tog eller miljøvennlige busser.

Toget til Hafjell og Kvitfjell kan benyttes på alle rutene som går mot Trondheim og Dombås. Togtid Oslo-Kvitfjell er 2 timer og 49 min, togtid Gardermoen-Kvitfjell er 2 timer og 27 min og togtid Trondheim-Kvitfjell er 3 timer og 46 min.

Ankomst med buss/bil

Lillehammerregionen har en sentral beliggenhet i Norge, langs E6. E6 går gjennom Lillehammer og Gudbrandsdalen. Lillehammer ligger ca. to timer fra Oslo, fem timer fra Trondheim (nord) og fem timer fra Ålesund (vest).

I tillegg til tog fra Lillehammer er det også svært god forbindelse med busser som går t/r Lillehammer - Hafjell og Kvitfjell. Dette er allerede eksisterende transport som vil bli utvidet med ekstra avganger. Dette ble gjennomført ifm. X-Games i Hafjell og under Ungdoms OL i 2016.

Knappt noe annet skianlegg i Norge har bedre tilgjengelighet eller lettere reisevei enn Hafjell, som ligger godt synlig fra E6. E6 er en komfortabel og trygg motorvei hvor trafikken flyter godt til Norges tredje største skianlegg. Hafjellekspressen kjøres i dag med profesjonelle sjåfører og miljøvennlige busser mellom Oslo og Hafjell.

Kvitfjell ligger 50 km nord for Lillehammer, og 235 km nord for Oslo. Med gode veier hele veien fra Oslo, er turen til Kvitfjell behagelig og rask. Det tar cirka 3 timer med buss fra Oslo, og du kan kjøre E6 eller Rv4 om Gjøvik.

3.2 Sammenndrag av transportplan med vekt på hovedkategorier og integrering av ulike former for offentlig transport

Nasjonal transportplan 2018-2029 omhandler alle transportformer og Statens vegvesens handlingsprogram 2018-2023 er en konkretisering av transportplanen innenfor vegvesenets ansvarsområde. Nedenfor beskrives noen momenter som er et relevant sammendrag av transportplanen i regionen

Vei

E6 har i dag fire eller flere kjørefelt fra Svinesund til Kolomoen i Stange kommune. Det planlegges ny firefelts vei videre til Ensby (ved Hafjell) i Øyer kommune. Dette vil gi betydelig forbedring av reisetid, regularitet og trafiksikkerhet. Fram til Moelv er veien forutsatt åpnet i 2020. For resten av strekningen foregår det planlegging med tanke på kontinuerlig drift, men byggestart er ikke fastsatt.

Rv 4 har i dag fire kjørefelt i Gran kommune mellom grensa til Lunner og Jaren. Det planlegges nå for ny firefelts vei i Lunner kommune fra Roa og fram til kommunegrensa mot Gran. Fra Jaren til Lygna vil nåværende vei bli utvidet med midtrekkverk og forbikjøringsfelt. Tiltakene på Rv4 vil være ferdig i 2023 og ha stor betydning for trafikken mot Gudbrandsdalen, ikke minst for forbindelse mot Gardermoen.

Jernbane

I Nasjonal transportplan planlegges det sammenhengende dobbeltspor til Hamar i 2024. Dette legger til rette for høyere fart, med vesentlig kortere reisetid (antatt 14 minutter) og hyppigere avganger enn i dag. Dette er tiltak som vil komme Lillehammer og Gudbrandsdalen til gode i betydelig grad.

KLIMA OG MILJØVENNLIG TRANSPORT FREM MOT 2025

Elbusser vil, nå og frem mot 2025, med stor sannsynlighet gi mest nytte i forhold til kostnadene. Hurtiglading ved endestasjonene er en investering som vil bli lønnsom ved kommende overganger til full bruk av elbusser i norske byer.

«Biogass» vil være et fornybart drivstoff som egner seg for busstransport på lengre strekninger. En forutsetning for bruk av biodrivstoffer er at de oppfyller de omfattende, og til enhver tid, gjeldende bærekraftskriteriene til EU. (TØI rapport 1571/2017)

Transportsektoren er en viktig brikke i den grønne omstillingen. Sektoren står for om lag 60 prosent av de ikke-kvotepliktige utslippene i Norge. Store deler av de innenlandske utslippsreduksjonene i ikke-kvotepliktig sektor må dermed tas her hjemme. Samtidig skjer det en rask utvikling av lav og nullutslippsteknologi i transportsektoren. For å støtte opp under arbeidet med utslippsreduksjoner i transportsektoren, setter regjeringen et arbeidsmål for utslippsreduksjoner i transportsektorene på 35–40 prosent i 2030 sammenlignet med 2005. Forbedringer av teknologisk modenhet i transportsegmentene slik at nullutslippsløsninger blir konkurransedyktige med fossile transportløsninger ligger til grunn for arbeidsmålet om utslipp i transportsektoren.

3.3 Informasjon om avstand og reisetid mellom konkurransearenaer, treningsområder, presse- og mediasenter, arr.hovedkontor, og alle aktuelle overnattingsenheter.

Avstand og reisetider mellom Oslo Lufthavn Gardermoen og Lillehammer/Hafjell/Kvitfjell.

Avstand (i km)

Oslo Lufthavn Gardermoen - Lillehammer :	147 km
Oslo Lufthavn Gardermoen - Hafjell :	163 km
Oslo Lufthavn Gardermoen - Kvitfjell :	200 km

Reisetid med bil

Oslo Lufthavn Gardermoen - Lillehammer :	1t 53min
Oslo Lufthavn Gardermoen - Hafjell :	2t
Oslo Lufthavn Gardermoen - Kvitfjell :	2t 32min

Reisetid med tog og buss

	<u>Tog</u>	<u>Buss</u>
Oslo Lufthavn Gardermoen - Lillehammer :	1t 50min	2t
Oslo Lufthavn Gardermoen - Hafjell :	2t 10 min	2t 15min
Oslo Lufthavn Gardermoen - Kvitfjell :	2t 37min	2t 45min

Transport i Lillehammer og mellom arenaene

Transportplanen for VM Alpint 2025 er basert på tre hovedmål:

- Presisjon - riktig tid og sted
- Trafikksikkerhet
- Miljøvennlighet

Betingelsene i Lillehammer-regionen er gode når det gjelder å sette opp effektive transportmidler, både til arenaene og innenfor lokalområdet.

Mellom Lillehammer og Hafjell er det en godt utviklet infrastruktur og et godt veisystem med parallelle ruter som gir god fleksibilitet og kapasitet.

Med tanke på årlige store internasjonale og nasjonale sportsarrangementer i regionen er det høy grad av kompetanse i området og lang erfaring med å sørge for sømløs, sikker og nøyaktig transportløsning.

Avstand og reisetider innenfor VM-området

Avstand (i km)

Team /Officials:

Fra Hotell til Kvitfjell/Hafjell (Konkurranse- og treningsarenaer)	: 0 – 35
Konkurransearena, MPC og IBC	: 0 (Hafjell)
Kvitfjell til Sub Press Centre (SPC)	: 0

Akkrediterte grupper boende i Lillehammer:

Fra hotell til Hafjell, including MPC/IBC	: 15
Fra hotell til Kvitfjell, including SPC	: 50

Akkrediterte grupper boende i Øyer/Hafjell:

Fra hotell til Hafjell, including MPC/IBC	: 0 - 10
Fra hotell til Kvitfjell, including SPC	: 30 – 45

Avstand i minutter

Avstand med bil under VM Alpint:

Teams/officials:

Fra hotell til Kvitfjell/Hafjell (Konkurrans- og treningsarena)	: 0 – 30
Fra Konkurransarena – MPC/IBC	: 5 (Hafjell)
Kvitfjell – Sub pressesenter Kvitfjell (SPC)	: 0

Reisetid for publikum med offentlig transportmiddel, tog/buss:

<u>Konkurranser i Hafjell:</u>	<u>Tog Hunderfossen stasjon</u>	<u>Buss</u>
Fra Oslo	2t 17min	2t 25min
Fra Hamar	59min	1t 10 min
Fra Lillehammer	10 min	15 min
Fra Ringebu	27 min	30 min
Fra Otta	1t 10min	1t 20min
Fra Øyer/Hafjell	-	5 min

<u>Konkurranser i Kvitfjell:</u>	<u>Tog Ringebu stasjon</u>	<u>Buss</u>
Fra Oslo	2t 49min	2t 45min
Fra Hamar	1t 32min	1t 30min
Fra Lillehammer	41 min	45min
Fra Ringebu	-	-
Fra Otta	41 min	50min
Fra Vinstra	17 min	30min
Fra Kvitfjell	5 min	

3.4 Beskrivelse av transportsystem for tilskuere og besøkende, områder for parkering og shuttleservice, gangveier

Transporten for de ulike akkrediterte gruppene vil bli utarbeidet i henhold til de enkelte gruppers behov. Kjernen i dette systemet vil være skytteltjenester med miljøvennlige busser mellom arenaene, hotellene, mediesentrene og andre viktige områder i regionen.

I Hafjell og Kvitfjell finnes det allerede gode løsninger med egnet adkomst og parkering for både utøvere og andre akkrediterte grupper. Effektive ordninger for offentlig adkomst fra buss- og togstasjoner har også blitt utarbeidet. Det er rikelig med parkeringsplasser på begge arenaer.

Transportplanen er omfattende og sammenhengende, noe som gir både akkrediterte grupper og publikum praktisk og sikker transport. Det er også tatt hensyn til at den vanlige lokale transportplanen fortsetter å fungere så godt som mulig.

3.5 Detaljert informasjon om skiheistransport for konkurranse og trening. Bekreftelse fra anleggseier på tilgang til nødvendige heiser

HAFJELL:

- Stolheis (Hafjell 1) til mellomstasjonen: 4-seter stolheis med utløsbare klemmer, og kapasitet på 2850 skigjester pr time.
- T-krok skitrek (Skogsheisen) til startområdet for storslalåm, med kapasitet på 800 skigjester pr time.
- Den nye løypa fra Hafjelløypa til toppen av skitrekket Skogsheisen, gjør at stolheisen Hafjell II kan benyttes som en alternativ heisløsning fra mellomstasjonen til konkurranse- og treningsområdene.

Heisene revideres fortløpende ifølge oppsatt tidsplan for vedlikehold.

KVITFJELL:

- Stolheis til mellomstasjonen, (Olympic Express): 4-seter stolheis med utløsbare klemmer og kapasitet på 1600 skigjester pr time.
- Stolheis fra mellomstasjonen til startområdet for utfor; (Kvitfjell Express): 6-seter med utløsbare klemmer og kapasitet på 2000 skigjester pr time.

Vedr stolheis Olympic Express: Begge endestasjoner har blitt teknisk modernisert og renovert. Siste del av renovasjonen (rullebatterier i master) fullføres sommeren 2018.

Vedr stolheis Kvitfjell Express: Renovasjon av alle rullebatterier planlegges utført somrene 2018-2022.

Fra toppen av Kvitfjell Alpinanlegg

4. AKKREDITERING

4.1 Vise sammendrag for opplegg for akkreditering og annen relevant informasjon knyttet til opplegget (f.eks. transport, heiskort)

Kandidaten vil benytte seg av moderne akkrediterings- og kommunikasjonsteknologi.

Nye systemer vil bli utviklet, testet og implementert i begge arenaer basert på erfaring fra tilsvarende og nylige gjennomførte arrangementer, eks. Trondheim 2023.

Systemet er basert på de ulike soner med referanse til FIS akkrediteringssystem for VM i alpine grener.

Det vil være tre akkrediteringssentre under VM I 2025:

- Hovedakkrediteringssenteret (MAC) i **Lillehammer**
- Sub-akkrediteringssenter ved **Scandic Hafjell Hotel**
- Sub-akkrediteringssenter i målområdet i Kvitfjell Alpinanlegg

Under VM i alpint 2025 vil det bli utviklet et nytt billettsystem:

Systemet vil kombinere et virtuelt booking system med live informasjon på hele reisen og sørge for oppdateringer om hendelser og anbefalinger i henhold til brukerens spesifisering og ønsker. Systemet vil tillate tilskueren å se og velge de ønskede områdene/arenaene på forhånd og sørge for at brukeren har én billett til hele reisen når den besøkende ankommer Lillehammer-regionen.

Et nytt prosjekt er startet i Norge i 2017/18 – EnTur - som samler all informasjon om rutetider og stoppesteder for alt av buss, tog, trikk, bane og båt i hele Norge. Dette gjør at den reisende kan planlegge hele reisen på ett sted – uansett destinasjon – <http://www.entur.org/>

Med akkrediteringskortet kan den besøkende benytte alle transportformer, inkludert akkrediterte biler, busser, lokale busser, tog og ekspressbusser.

5. OVERNATTING

5.1. Presentere i tabell tilgjengelig overnatting (antall rom og senger og til hvilken standard)

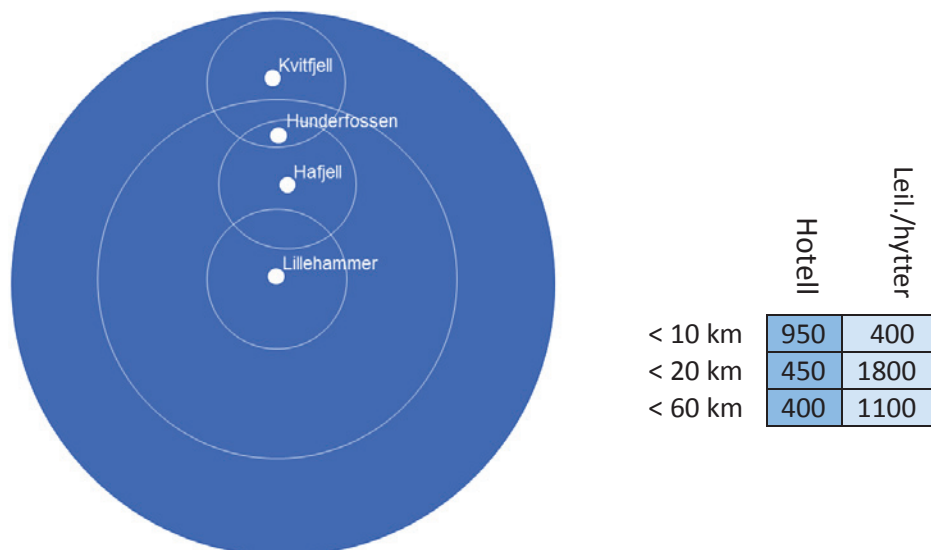
Ved å definere Jernbanetorget på Lillehammer som hovedknutepunkt for Lillehammerregionen, er det innenfor en radius på 60 km fra Jernbanetorget en total innkvarteringskapasitet på ca. 1 800 hotellrom (3 600 senger) i tillegg til ca. 6 000 senger i leiligheter og hytter - som dekker FIS krav til innkvartering av alle akkrediterte besøkende.

- Innkvartering av Team, FIS, Officials m.fl. vil bo i nær tilknytning til arenaene i Hafjell og Kvitfjell, bl.a. på GudbrandsGard hotel og Scandic Hafjell Hotel
- Media innkvarteres både i Hafjell og i Lillehammer
- Sponsorer, publikum og media vil bo på hotell og andre innkvarteringsbedrifter i Lillehammer og i Hafjell
- Både i Hafjell og Kvitfjell er det en stor andel store og små hytter som kan bookes gjennom Hafjell-Kvitfjell Booking

I hele Lillehammer-regionen finnes det også et stort antall utleieenheter gjennom Airbnb – nærmere 300 store og små leiligheter, hus og hytter vil være tilgjengelig gjennom bookingsiden til Airbnb.

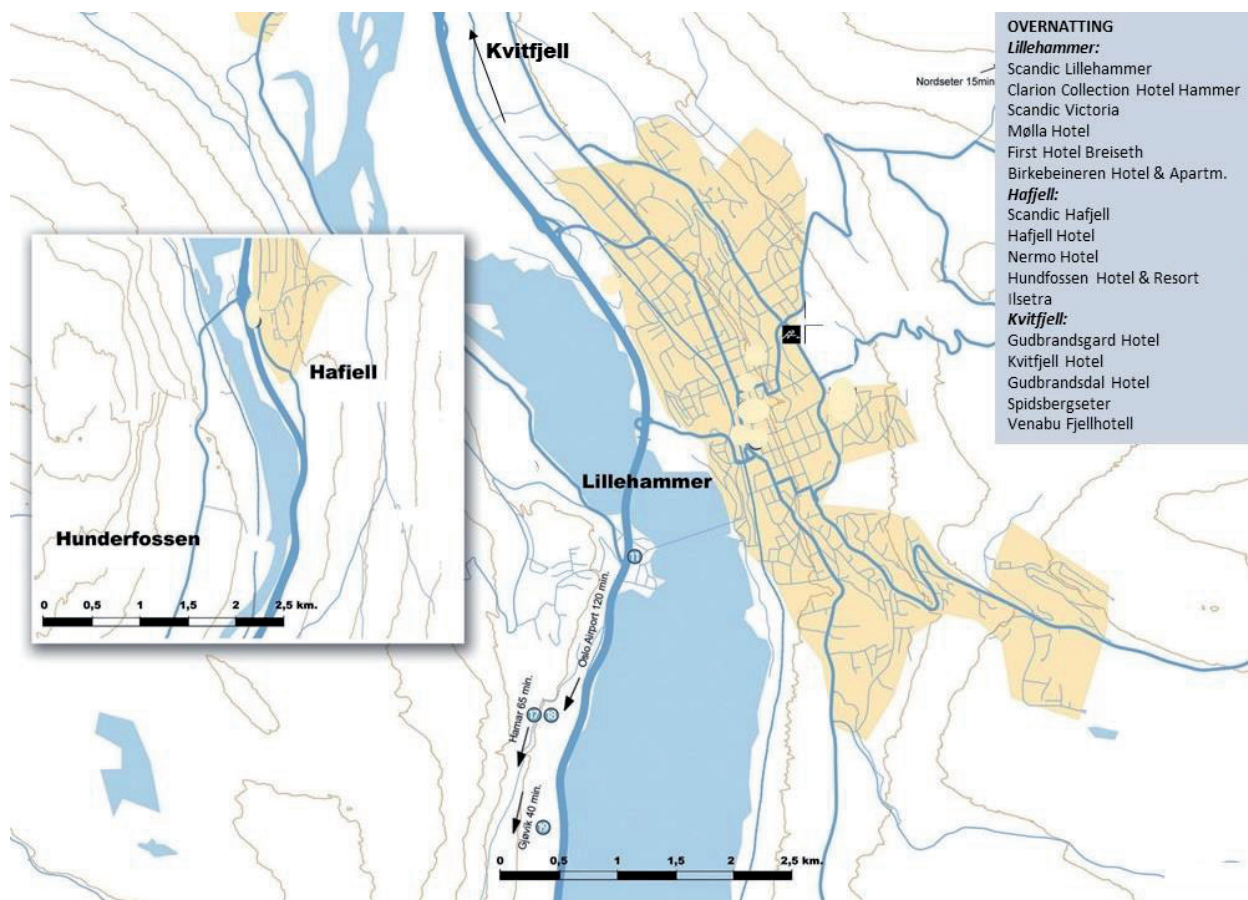
Figuren viser overnattingskapasitet i Lillehammer-regionen, med referansepunkt:

Jernbanetorget Lillehammer, Hafjell (Hunderfossen stasjon) og Kvitfjell

Område		Hotellrom	Rom i leiligheter/ hytter		Ref.punkt: Jernbanetorget Lillehammer	Ref. punkt: Hafjell	Ref. punkt: Kvitfjell
Lillehammer	Birkebeineren Hotel	180		+ Leiligheter	1,5 km		
Lillehammer	Clarion Collection Hotel	142			400m		
Lillehammer	First Hotel Breiseth	89			100m		
Lillehammer	Lillehammer Vandrehjem- Stasjone	35		Rom ti 2-4-6 pers	10m		
Lillehammer	Mølla Hotel	58			100m		
Lillehammer	Scandic Lillehammer	303			1km		
Lillehammer	Scandic Victoria	109			400m		
Lillehammer	Suttestad Gård	9			2 km		
Hafjell	Aasletten Pensjonat		12	Leiligheter	16 km	0	34 km
Hafjell	Glomstad Gjestehus	28			37 km	21 km	19 km
Hafjell	Hafjell Hotel	50			18 km	0,7 km	33 km
Hafjell	Hafjelltoppen Gaistova		74	Leiligheter			
Hafjell	Hornsjø Høyfjellshotell	70			27 km	20 km	52 km
Hafjell	Hunderforssen turistsenter		61	Hytter 2-4 rom			
Hafjell	Hunderfossen Hotel & Resort	61		2-4 sengs hytter			
Hafjell	Ilsetra	96		i 48 leiligheter	27 km	14 km	47 km
Hafjell	Nermo Hotel	53		Leiligheter	18 km	1,5 km	34 km
Hafjell	Nermotunet		53	Leiligheter 4-6-8-rom	18 km		
Hafjell	Pellestova Hotell	40			28 km	15 km	48 km
Hafjell	Scandic Hafjell	210			17 km		
Hafjell	Solsiden Apartments		74	Leiligheter	17 km		
Hafjell	Sørli Apartments		80	Leiligheter	17 km	0,8 km	39 km
Hafjell/ Kvitfjell	Hafjell/ Kvitfjell Booking		240	Høystandard leiligheter og storhytter	16 km	0,7 km	33 km
Kvitfjell	Gudbrandsgard Hotel	79			63 km	47 km	9 km
Kvitfjell	Kvitfjell Hotel	35		+ leiligheter	63 km	47 km	9 km
Kvitfjell	Studio H (vest)		48	Leiligheter			
Kvitfjell	Agalytter Panorama	24		Storhytte			
Kvitfjell/Gålå	Wadahl Høgfjellshotell	96					
Kvitfjell/Ringebu	Spidsbergseter Resort	100					
Kvitfjell/Ringebu	Venabu Fjellhotell	56					
Kvitfjell/Vinstra	Fefor Høyfjellshotell	114					
Annen overnatting i regionen							
Biri	Honne Hotell	66			27 km		
Biri	Vertshuset V- E6	17			26 km		
Gjøvik	Gjøvik Vandrehjem	35			46 km		
Gjøvik	Comfort Hotel Grand	90			45 km		
Gjøvik	Quality Hotel Strand	151			45 km		
Moelv	Sveinhaug gård & historiske pensjonat	5			35 km		
Nordseter	Nordseter Fjellstue		24	Leiligheter	14 km		
Nordseter	Nordseter Fjellstue/ hytter/leiligheter		85	Leiligheter	14 km		
Nordseter	Nordseter Sportell		54	Leiligheter	14 km		
Nordseter	Nordseter Fjellpark		23	Leiligheter	14 km		
Sjusjøen	Rustad Hotell	44			25 km		
Sjusjøen	Sjusjøen Booking		86	Dbl.rom/ leil.	25 km		
Sjusjøen	Sjusjøen Hytteutleie		145	Dbl.rom / leil.	25 km		
Skeikampen	Thon Hotel Skeikampen	112			40 km		
Skeikampen	Gausdal Hotel	128			40 km		

5.2. Kart over de ulike hotellene i Lillehammer/Hafjell/Kvitfjell

5.3. Opplysninger om reservasjonssystem for overnatting for lag, media og øvrige akkrediterte

Kandidaten for alpin-VM vil selv være ansvarlig for booking av alle Team, FIS/Officials.

Når det gjelder innkvartering for alle øvrige akkrediterte, herunder media, TV-selskaper, sponsorer, ski-industrien m.fl. vil kandidaten kunne inngå avtale enten med eksterne samarbeidspartnere, f.eks.:

- Det lokale destinasjonsselskapet i regionen, Visit Lillehammer eller
- Et lokalt bookingselskap i regionen som tidligere har vært ansvarlig for booking av innkvartering for samme type akkrediterte grupper i forbindelse med bl.a. VM i Oslo 2011, VM i Skiskyting i Oslo i 2016 og Ungdoms-OL 2016.

5.4. Vise til avtaler mellom arrangør og overnattingselskap som dokumenterer nødvendige antall rom

Hvis nødvendig kan det evt. innhentes en bekreftelse fra Visit Lillehammer som på vegne av alle medlemsbedriftene i regionen kan bekrefte at regionen kan stille med det nødvendige antall rom til alle akkrediterte grupper og til publikum under VM i alpint 2025.

5.5. Prisnivået bør ikke overstige tilsvarende for forutgående sesong

Kandidaten kan bekrefte at prisene for innkvartering under VM i alpint 2025 ikke vil overstige hotellprisene fra forutgående sesong.

5.6. Kandidaten bekrefter sin forpliktelse til å sørge for nødvendig overnatting og forpleining.

Kandidaten bekrefter at vi er forpliktet til å sørge for god og relevant innkvartering til den standard som forventes i.h.t. til FIS' regler for de ulike akkrediterte grupper som Team, FIS Family, TV-selskaper, media og ski-industrien m.fl.

Gudbrandsdalen hotell og Kvittfjell hotel.

6. ORGANISASJONSKOMITE – ARENAER OG FASILITETER

6.1. Arenaer og traseer

6.1.1. Antall arenaer og fordeling av konkurranser. Bekreftelse på tilgang til nødvendige traseer og områder til konkurransegjennomføring av lokale myndigheter og eierselskap.

Arenaene for FIS 2025 Alpine World Ski Championships vil være Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg. Begge arenaene har status som alpine Nasjonalanlegg. Kvitfjell siden 1999 (fartsdisiplinene) og Hafjell fra 2015 (tekniske disipliner).

Storslalåm for kvinner, slalåm og kombinasjonsslalåm og lagkonkurranse er planlagt gjennomført i Hafjell. Arrangøren kan også gjennomføre kombinasjonsslalåm i Kvitfjell hvis dette er ønskelig fra FIS når den tid kommer. I tillegg skal alle kvalifiseringsøvelsene i SL og SSL for begge kjønn gjennomføres i Hafjell.

Alle fartsdisiplinene (utfor og Super-G) for menn og kvinner er planlagt gjennomført i dagens WC løype. I tillegg storslalåm for menn.

Hvis FIS krever en ny utforløype for kvinner (inklusive SG) inkluderer søknaden dette alternativet. Bernhard Russi (SUI) har designet et slikt alternativ nord for dagens WC løype. Denne løypa har samme målområde som dagens løype.

Under OL i Korea i februar 2018 ble fartsøvelsene for begge kjønn gjennomført i den samme løypa. Det samme er planlagt til lekene i 2022 (CHI).

Konkurransene under FIS 2025 Alpine World Ski Championships er planlagt i dagene fra mandag 3. februar til søndag 16. februar. Det endelige programmet vil bli besluttet i nær kontakt med NSF, FIS og EBU.

I Hafjell er det mange treningsløyper som kan benyttes før og under mesterskapet. (se kartvedlegg). Kvitfjell har også svært gode løyper til det samme formålet inkludert treningsløpa i øvre del nord for utforløypa (Nasjonalanleggsløypa). Begge arenaene har også nok plass til testing av ski.

Alpinco AS eier begge alpinanleggene. De står 100 % bak søknaden og bekrefter at de aktuelle løypene kan benyttes under et VM i 2025 (se eget vedlegg).

For å være så godt forberedt som mulig til FIS 2025 Alpine World Ski Championships, forutsetter vi at de årlige WC-rennene for herrer i utfor og Super-G videreføres. Likeledes to WC-arrangement i Hafjell i årene 2023-2024. Dette inkluderer en WC-finale som gjennomføres i begge arenaene.

Hafjell og Kvitfjell arrangøren planlegger også å videreføre de årlige Europa Cup-rennene i desember, slik som i sesongen 2017/18.

Alpinco AS, eier av alpinanleggene i Hafjell og Kvitfjell, fattet i styremøte 14.2.2018 vedtak om at Nasjonalanleggene i Hafjell og Kvitfjell stilles til disposisjon i aktuell periode for gjennomføring av arrangementet. Styrevedtaket er tatt inn i pkt 1.4 side 7.

Planlagt tiltak i Hafjell Alpinsenter gjelder utvidelser og planering av Treningsløypa. Aktuelle arealer ligger innenfor det området som er regulert til alpinanlegg, og som er omfattet av inngått avtale med grunneier.

I Kvitfjell Alpinanlegg kan det bli aktuelt med en ny løypetrase for utfor og Super-G for kvinner, dersom FIS krever det (se foran). Den aktuelle løypetraseen er prosjektert av B. Russi (SUI). Den er også ivaretatt i vedtatt kommunedelplan for Kvitfjell

Aktuelt område for etablering av vannmagasin for snøproduksjon ligger også innenfor områdene avsatt til alpinanlegg i kommunedelplanen for Kvitfjell.

6.1.2. Kart som viser oversikt over konkurranse, trenings- og test-trasseer.

Det vises til et eget vedlegg.

6.2. TEKNISKE SPESIFIKASJONER

6.2.1. Tabell:

VENUE	HAFJELL				
	GSW	SLM	SLW	SLM Comb.	SLW Comb.
FIS certificate no	9904/12/10	9905/12/10	9905/12/10	9905/12/10	9905/12/10
Start (m a.s.l.)	645	485	453	453	424
Finish (m a.s.l.)	245	265	253	253	253
Vertical drop	400	220	200	200	171
Length	1336	674	650	650	560
Average gradient %	32	35	32	32	32
Max. gradient %	55	58	44	42	48
Min. gradient %	17	17	17	17	17

VENUE	KVITFJELL						
	DHM	DHMC	SGM	DHW	DHWC	SGW (ca)	GSM (ca)
FIS certificate no	11090/ 11/13	11090/1 1/13	11668/ 03/15	11090/ 11/13	11668/ 03/15	11668/ 03/15	
Start (m a.s.l.)	1020	890	860	890	860	707	634
Finish (m a.s.l.)	182	182	182	182	182	182	182
Vertical drop	838	708	678	708	678	525	452
Length	3035	2485	2405	2485	2405	1950	1480
Average gradient %	29	28	26	28	26	29	32
Max. gradient %	64	64	64	64	64	64	64
Min. gradient %	0	0	0	0	0	0	0

Med unntak av SSL for menn og en eventuell ny utfor for kvinner (begge i Kvitfjell) er alle løypene internasjonalt homologert.

6.3 ANLEGG / UTBYGGING

6.3.1 Eksisterende konstruksjoner som ikke krever særlig forbedringer før mesterskapet

Hafjell: (Se også tegninger i et eget vedlegg)

- Alle renntraseer er FIS homologert og utstyrt med automatisert snøproduksjonsutstyr.
- Stolheisen til mellomstasjonen (Hafjell 1), er utstyrt med utløsbare klemmer og har en kapasitet på 2 850 personer i timen.
- Skitrekket til start storslalåm (Skogsheisen, T-krok) har en kapasitet på 800 personer i timen.

Følgende forbedringer er utført de siste 3 årene:

Løyper:

- Ny løype fra Hafjelløypa til Olympialøypa/toppstasjon Skogsheisen. Gir lett tilgjengelig til nytt startpunkt på ca. kote 765 m.o.h (SG) og alternativ heisløsning til startpunktene for SSL kvinner ved at stolheis 2 kan benyttes.

Snøproduksjonsanlegg

- Det er nytt vanninntak og vannforsyning fra Reinsvatn. Gir tilgang på ubegrenset vannmengde av god kvalitet og temperatur til snøproduksjon.
- Likeledes nye pumpestasjoner, strømkabler og rørledninger fra Reinsvatn og gjennom hele Nasjonalanlegget.
- Samlet vannkapasitet i snøproduksjonsanlegget i Nasjonalanlegget: ca. 20 000 l/min.
- Utnyttet samlet vannkapasitet ved snøproduksjon høsten 2017: 29 000 l/minutt. (produsert 3800 m3 snø pr time, tilsvarende 380 lastebillass pr time). Dette gjelder i hele anlegget, ikke bare i Nasjonalanlegget.

- Det er installert fastmonterte vifte- og lansekanoner, samt uttak for mobile viftekanoner langs traseene i Nasjonalanlegget. Alle snøkanoner er automatiske og alle uttak er utført for tilkobling av automatiske snøkanoner.

Planfrie kryssinger (kulverter)

- Det er bygget kulvert for planfri kryssing av Olympialøypa (lengde ca. 100 m). Medfører planfri kryssing for skigjester som bor i hytteområdene sør for anlegget.
- Installert kulvert for planfri kryssing av gardsveg til Råbøl. Gir enklere adkomst til tidtagerpunkt.

Tidtagersystem.

- Oppgradering i 2014 av infrastruktur/kabler til alle tidtagerpunkter. Samtidig full oppgradering av alle skap og kontaktpunkter i målhuset.

Sikring.

- A-master og A-nett ble fornyet som del av forberedelse til Ungdoms-OL i 2016.
- Nye B-nett ble innkjøpt til Alpin Jr. VM i 2015.

Nødvendige oppgraderinger:

Under forutsetning av at de angitte tiltak i «Anleggsplan Hafjell Nasjonalanlegg» gjennomføres, er det behov for ett tiltak av permanent art i Hafjell Alpinsenter:

- Installering av fiberkabel fra teknisk hus, via målhuset og videre langs hele renn-traseen til storslålåmstart kvinner. Det forutsettes i hovedsak benyttet eksisterende, ledige trekkerør.

De angitte tiltak i Anleggsplan Hafjell Nasjonalanlegg som vurderes som nødvendige ift arrangement av alpint VM er:

- Oppgradering/utbedring av Treningsløypa med tanke på lengde, bredde og overflatekvalitet
- Installering av nye vannrør til snøproduksjon, elektriske kabler og automatiserte snøkanoner i Treningsløypa og i heistrase for Skogsheisen.
- Supplering med automatiske snøkanoner i Treningsløypa og i traseen for Skogsheisen.

Provisoriske tiltak:

- Installasjon av lysanlegg med lysstyrke som er tilfredsstillende for et TV-overført kveldsrenn langs traseen for slalåm vurderes som en provisorisk installasjon, på linje med tribuner, kommentatorbokser, telt, etc.

Kvitfjell: (Se også tegninger i et eget vedlegg)

Kvitfjell ble bygd til OL i 1994 og har fortsatt en sterk posisjon i det internasjonale alpine miljøet. Den unike, klassiske utfortraséen ble designet av Bernhard Russi og kombinerer det ypperste av utfordringer og sikkerhet.

- Hele utforløypa er utstyrt med helautomatisk snøproduksjonsanlegg.
- Stolheisen fra målområdet til mellomstasjonen (Olympic Express) har utløsbare klemmer og en kapasitet på 1 600 personer i timen.
- Stolheisen fra mellomstasjonen har utløsbare klemmer og en kapasitet på 2 000 personer i timen. Det er planlagt full revisjon av alle rullebatterier i mastene somrene 2018 - 2022.
- Søndag 11. mars 2018 gjennomførte Kvitfjell sitt World Cup renn nummer 62, 25 år etter det første rennet i 1993!

Følgende forbedringer er utført de siste 3 årene:

- Nedre stolheis har gjennomgått en teknisk oppgradering av begge endestasjoner og komplett revisjon av rullebatteriene i 50 % av mastene. Resterende del av rullebatteriene tas våren/sommeren 2018
- Løypa har gjennom årlige oppgraderinger/WC- renn fortsatt et moderne uttrykk basert på FIS sine tilbakemeldinger
- En ny pumpestasjon ble bygd i mellomstasjonsområdet i 2017. Den øker kapasiteten fra målhuset under Russispranget og oppover i Nasjonalanleggsbygget
- Snøproduksjonsanlegget kompletteres/oppgraderes kontinuerlig, både med faste viftekanoner på tårn og mobile viftekanoner
- Konkurranseløypene er fortløpende oppgradert i forståelse med FIS
- Med få unntak er hele bygningsmassen i målområdet fra 1992/93 renoveret i perioden 2015-2017
- Et program med fornyelse av A-nett og tilhørende master ble fullført i 2017

Nødvendige oppgraderinger:

Partene i Nasjonalanlegget i Kvitfjell er i gang med prosessen for forlengelse avtaleverket. Ved en forlengelse forutsettes det at det etableres en plan for oppgradering og investeringer som fortløpende sikrer oppfyllelse av alle krav fra FIS ifm. årlig gjennomføring av World Cup.

I tillegg de oppgraderinger som forutsettes gjennomført som del av forlenget

Nasjonalanleggsavtale, er det behov for ett tiltak av permanent art i Kvitfjell Alpinanlegg:

- Utbygging av vannmagasin i toppområdet for økt kapasitet på snøproduksjonsanlegget, med pumpehus, vannpumpe og tilhørende utstyr for tilkobling til eksisterende snøproduksjonsanlegg

6.3.2 Lokal økonomisk sikkerhet for utbygging (kommune, anleggseier, andre)

Gjennom punkt 1.4 fremgår det en bekreftelse på at anleggseieren Alpinco AS stiller begge nasjonalanleggene til disposisjon til et alpin-VM.

Kandidaten legger dessuten til grunn at nasjonalanleggsavtalen for Kvitfjell forlenges etter 2019. Både Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg vil da kunne søke om nasjonalanleggsmidler til et alpint VM (50%). Det vises i denne sammenheng også til brev til NSF fra Kulturdepartementet datert 15.02. 2017.

Prinsippet for nødvendig finansiering av de resterende 50% i nasjonalanleggene, vil være de samme som de som har vært praktisert i Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg, med unntak av at kommunene ikke trekkes inn. Det som kun har idrettslig verdi skal dekkes over VM-budsjettet. Det som også har kommersiell verdi skal fordeles mellom anleggene og gjennom VM-budsjettet.

6.4 Arrangementserfaring

Oversikt over de mest betydelige internasjonale konkurranser som er arrangert i regionen i løpet av de siste 25 årene.

Hafjell og Kvitfjell har lange tradisjoner som arrangør av alpine World Cup renn. Med unntak av 1994 har Lillehammerregionen hatt WC-renn hvert år siden 1993. Dette inkluderer to alpine World Cup-finaler henholdsvis i 1996 og 2003. Kvitfjell er en årlig klassiker i utfor og SG på herresiden. Arenaen ligger inne på FIS sine World Cup-kalendere helt frem til 2021. Kvitfjell er den eneste olympiske utforarenaen som er på den årlige herrekalenderen!

Et VM i 2025 vil gi en uvurderlig inspirasjon til dagens funksjonærer og en solid plattform for å rekruttere nye. Dette er utrolig viktig hvis Norge i fremtiden skal lykkes med å opprettholde en høy internasjonal kompetanse på alpine arrangement.

Store internasjonale arrangement i Lillehammer-regionen etter OL i 1994:

- 2018 Birkebeinerrennet - Cross Country race of 52km over the mountains from Rena to Lillehammer - **yearly since 1932** (a historic ski event in Norway)
- 2017/18 Raw Air – World Cup Ski Jumping - 4-hill Tournament – Lillehammer
- 2017 X-Games – Hafjell
- 2017 World Cup Nordic Skiing – **yearly since 1995** in Lillehammer (SJ / NC / CC)
- 2016 Youth Olympic Winter Games – Lillehammer / Hafjell
- 2015 Alpine Junior World Ski Championships - Hafjell
- 2014 World Championships in Mountain Bike and Trials in Hafjell Bike Park
- 2008 European Championships in Handball Men - Lillehammer
- 1999 World Championships in Ice Hockey Group A - Lillehammer
- 1999 World Championships in Handball Ladies – Lillehammer

Store internasjonale alpine arrangement i Kvitfjell siden 1993:

- 2018 Alpine World Cup Men, DH and Super-G - **yearly since 1993** (except 1994 and 2006)
- 2018 Alpine European Cup men, 2 x DH
- 2017 Alpine European Cup woman, GS, Super-G and Super Combined - **yearly since 2008**
- 2003 **Alpine World Cup Finals**, DH and Super-G, men and women
- 2002 NM - Norwegian Alpine Ski Championships, DH
- 1996 **Alpine World Cup finals**, DH and Super-G, men and women
 - Various regional alpine competitions on different levels - yearly since 1995
 - FIS competitions in SG, men and women – almost yearly since 1994

Store internasjonale alpine arrangement i Hafjell etter siden 1991:

- 2018 Norwegian Alpine Ski Championship
- 2017 Alpine European Cup Women, 2 x GS
- 2016 Youth Olympic Games
- 2015 Junior Alpine World Ski Championships
- 2006 World Cup women Giant Slalom, Super-G, Super Comb
- 2003 **Alpine World Cup Finals**, M and W Slalom / Giant Slalom
- 1996 **Alpine World Cup Finals**, M and W Slalom / Giant Slalom
- 1993 Alpine World Cup Women, DH, GS, SL
- 1991 Alpine World Cup Men, GS and SL

Snowboard i Hafjell:

NM – Norwegian Championships – halfpipe, boardercross, parallel Slalom
Big Jump competitions, **yearly since 2000**

Telemark i Hafjell:

1995 World Championships – classic and GS, Women and Men
World Cup - classic and GS, Woman and Men

7. ETTERBRUK

7.1 Opplysninger om etterbruk som en del av søkerkonseptet og hvordan dette samsvarer med utviklingsmål og – strategier for idrettsorganisasjoner, destinasjonen og lokale myndigheter.

Kandidaten og de ulike aktører bak søknaden ønsker å være en støttespiller og pådriver for å utvikle Norsk alpinsport videre og ytterligere forsterke sin posisjon i verden. Dette gjelder sportslig på både bredde- og toppnivå, kompetanse, trenerutdanning og sportsvitenskap.

Regionen ønsker å ta aktivt del i norsk alpinutvikling. Det skal tilrettelegges i tett samarbeid med NSF med hensyn til lokaler, fasiliteter og for trening, videoanalyser i anlegget, trenerkurs og kompetanseutveksling. Anleggene i Hafjell og Kvitfjell skal ligge i front for å tilrettelegge for morgendagens alpinister.

Kandidaten ønsker dessuten å sette inn ressurser på «breddesamlinger». Det kan være samlinger på tvers for skigymnaser kombinert med FIS-renn eller breddesamlinger for aldersbestemte klasser. Breddesamlingene kan være åpne for påmelding eller for uttatte løpere. Ved slike samlinger vil anleggene tilrettelegge og gjøre sitt ytterste for optimale treningsforhold.

World Cup, Europa Cup og FIS-renn

Hafjell Alpinsenter fikk status som Nasjonalanlegg for de alpine tekniske disipliner i 2015. Kvitfjell Alpinanlegg har hatt tilsvarende status for de alpine fartsøvelsene siden 1999. Sistnevnte avtale gjelder fram til juni 2019. Med tanke på en forlengelse av denne, er det første møtet mellom avtalepartene i Sameiet Kvitfjell Nasjonalanlegg gjennomført i januar 2018. Kvitfjell Alpinanlegg og Ringeby kommune er begge svært motivert for en slik forlengelse.

Det var viktige norske sportslige grunner bak visjonen om at Kvitfjell etter 1994 skulle bli en klassiker i World Cup. Gjennom årlige tildelinger fra FIS kunne en sikre fartsrenn på det høyeste nivået for norske toppalpinister på «hjemmebane». Morgendagens fartsløpere fikk tilbud om å være prøvekjørere, for ikke å glemme trening og renn i en fullsikret arena uken etter World Cup-arrangementet. Og etter hvert kom trening i en egen avsperrert trasé gjennom hele vintersesongen. Nasjonalanleggsavtalene i begge arenaene videreutviklet senere denne tenkningen.

Gjennom et alpin-VM i Gudbrandsdalen i 2025 gis det ny næring til det forannevnte fordi:

- En ny generasjon funksjonærer kan føre kompetansen på alpine arrangement på alle nivåer videre i nye 20 år.
- Utstyrmessig blir både Hafjell og Kvitfjell oppgradert med tekniske installasjoner og utstyr som vil ha lang levetid etter VM.
- Det sistnevnte øker sikkerheten for at den alpine idretten får gode treningsforhold gjennom hele sesongen årene etter mesterskapet.

- De finansielle forutsetningene for å gjennomføre Europa Cup og World Cup renn i årene etter et VM økes betydelig da oppdatert infrastruktur i anleggene vil være på plass.

Tilrettelegging for idrett i skole og utdanning

Lillehammerregionen er antakelig den beste regionen i landet når det gjelder å legge til rette for vintersportsutøvere som ønsker å kombinere en idrettskarriere med utdanning. Norges Toppidrettsgymnas sin avdeling på Lillehammer tilbyr idrettene alpint, freeski, langrenn, hopp, kombinert, skiskyting, bobsleigh, aking, skeleton, curling og ishockey. Det vil si at man, med unntak av skøyter, har et tilbud til utøvere innen alle sju vinterolympiske særforbund. Fra og med høsten 2017 har NTG også opprettet et ungdomsskoletilbud. Videre har Høgskolen Innlandet (INN) sin avdeling på Lillehammer (5.500 studenter) blitt en av de beste utdanningsinstitusjonene når det gjelder å skreddersy høgskoleutdanning tilpasset individuelle idrettskarrierer.

I denne sammenheng framheves blant annet Team LUC Alpin som er det regionale teamet som legger til rette for alpinister. Kandidaten ser for seg at det fra en internasjonal tildeling av mesterskapet, avsettes et betydelig beløp i VM-budsjettet til sportslig satsing for dette laget fram mot VM 2025. Gjennom dette kan en tette hullet mellom skigymnas og landslag. Nasjonalanleggene blir parallelt med dette det naturlige valget for «base camp» for landslag og utvikling av løpere.

Høgskolen har også opprettet utdanningsretninger innen idrett og arrangementer på flere områder. Sistnevnte er svært relevant med tanke på et alpin-VM i regionen. Studentene innen Sport Management, Kulturproduksjonsledelse og ikke minst TV-produksjon er ressurser som aktivt benyttes inn i arrangementer i regionen i dag, og som vil være en stor ressurs for et Alpin VM. Men like viktig vil et alpin-VM tilføre høgskolen nye utfordringer som sikrer langsiktig utvikling av både lærekrefter og studenter.

Sport Science: Det legges opp til et tett samarbeid med NSF som gjør det mulig å tilrettelegge for forskning og utvikling. Dette skal inkludere utstyr i nasjonalanleggene for ulike typer av tester.

Trenerutdanning: Kandidaten ser for seg et aktivt samarbeid med NSF på trenerutvikling som inkluderer kompetanseheving.

Tilrettelegging for toppidrett

Ved siden av anlegg og infrastruktur for utøvelse av vintersport, er kompetanse den viktigste innsatsfaktoren for å utvikle toppidretten. I Lillehammerregionen har en lyktes med å få på plass Olympiatoppen sin avdeling for Innlandet, samt at en har etablert et sterkt idrettsmedisinsk kompetansemiljø. Tilknyttet sistnevnte har Aktivklinikken og Sykehuset Innlandet vært svært sentrale aktører. Samarbeidet mellom disse to aktørene har ført til at en etter hvert kan tilby et tilnærmet sømløst behandlingstilbud til utøvere med luftvegsplager og utøvere med behov for ortopedisk oppfølging. Parallelt samarbeider de to nevnte aktørene med forskningsmiljøene på INN om å videreutvikle sin kompetanse. I forbindelse med Ungdoms-OL utviklet Sykehuset Innlandet et svært velfungerende medisinsk apparat som ivaretok planlegging og gjennomføring av det medisinske tilbudet. Sykehuset Innlandet tok

denne rollen fordi de ønsket å utvikle sin kompetanse. Et alpin-VM vil både kunne nyttiggjøre seg og videreutvikle denne kompetansen før og etter gjennomføringen.

Utvikling av tidsriktige arrangementer og anlegg

Med bakgrunn i Lillehammer sin visjon om å være Europas mest komplette vintersportsregion har regionen hatt et kontinuerlig fokus på å tiltrekke seg nye arrangementer som understøtter visjonen. I dette arbeidet har også fornyelse av arrangementskompetanse både profesjonelt og blant de frivillige vært viktige virkemidler. Spesielt Ungdoms-OL bidro til å utvikle arrangementskompetansen i regionen i et bredt perspektiv. Skal en lykkes med å kapitalisere på denne kompetansen, ivareta den og videreutvikle den er regionen avhengig av jevnlig å gjennomføre store arrangementer. Et alpin-VM vil sikre en slik videreutvikling på en utmerket måte, og kompetansen vil kunne tilbakeføres til idrettslag og klubber ikke bare i regionen, men på landsbasis. Et arrangement som alpin-VM vil være en sterk motivasjon for økt idrettslig satsning. Det vil i sammenheng med et alpin-VM være riktig også å se på rekrutteringsanleggene i regionen, der en spesielt på Lillehammer mangler et tilbud for de aller yngste eller for de som primært ønsker seg et lavterskeltilbud. Lillehammer Skiklub jobber i dag med planer om å realisere et mer komplett nærmiljøanlegg i Kanthaugen. Dette tilbudet vil lettere kunne la seg realisere dersom det relateres sterkere til VM-arrangementet.

Utvikling av reiselivsnæringen

Lillehammerregionen er en reiselivsregion som har lang erfaring med arrangementsturisme. Regionen har kompetanse på tilrettelegging for arrangementer og ikke minst vertskapsrollen. Samtidig er det slik at investeringene i den tradisjonelle delen av næringen (overnatting) har vært lave de senere årene. Et alpin-VM vil være en sterk motivasjonskilde for å utløse nye investeringer og oppgradering av eksisterende. Med de prognosene som foreligger for framtidig turisme, er det i bransjen i dag en erkjennelse at en ikke har kapasitet til å håndtere den forventede økningen i antall turister. Dette gjelder både på infrastrukturen (antall senger), men også kompetanse, der kunnskapen om de ulike land sine kulturer er for liten. Et alpin-VM er en utmerket katalysator for å utvikle denne kompetansen i et tett samarbeid med reiselivet

Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg.

Hafjell og Kvitfjell er henholdsvis nummer 3 og 7 på listen over Norges største skidestinasjoner, målt i antall skidager.

For sesongen 16-17 ble det registrert samlet 600 000 betalte skidager i anleggene. Begge anlegg har hatt god vekst, og en positiv utvikling etter OL på Lillehammer i -94.

I 2012 fikk anleggene felles eier, Alpinco, noe som ytterligere har styrket posisjonen i det Skandinaviske alpinmarkedet. Alpinco sysselsetter i vintersesongen nærmere 300 ansatte. Alpinco hadde for sesongen 16-17 en omsetning på MNOK 230, med et positivt driftsresultat (EBITDA) på MNOK 56.

De ansatte i alpinanleggene kommer i hovedsak fra kommunene i Sør-Gudbrandsdalen, noe som sikrer stabil og god arbeidskraft. Det legges stor vekt på utvikling og kompetanseheving for de ansatte, med områder som snøproduksjon og preparering som sentrale. Staben har lang erfaring med forberedelser og gjennomføring av store internasjonale arrangement i begge anlegg. Det kan legges til at prepareringssjåfører fra Kvitfjell var leid ut til OL i Sochi i 2014 for å bistå arrangøren med forberedelser og gjennomføring av de alpine disiplinene.

I Kvitfjell ble det før sesongen 2016-17 ferdigstilt utbygging av det som er Kvitfjells tredje fjellside, Varden. Utbyggingen kompletterer destinasjonen med et skitilbud for alle brukere og ferdighetsnivåer.

I Hafjell er det vedtatt en større utbygging i øvre del av anlegget sommeren 2018. Her vil det bygges ut nytt heisanlegg, ca. fem km med nye nedfarter, ny snøproduksjon og nytt barneområde. Samlet er det investert ca. MNOK 340 i anleggene i perioden 2015-2018.

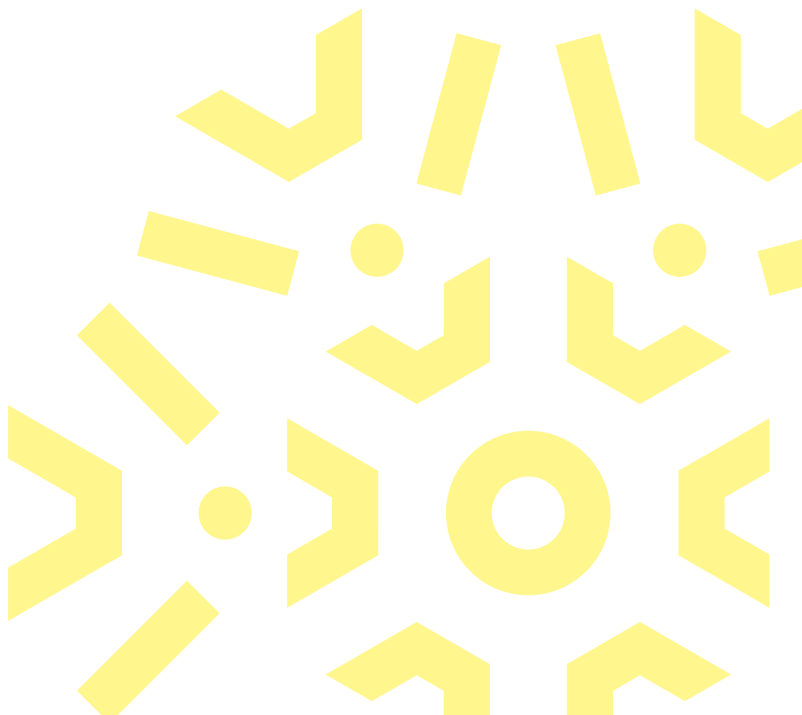
Det foreligger konkrete planer om utvikling av nye utleiesenger og næringsarealer, der planlagt byggestart for flere delprosjekter vil være sommeren 2018.

Det foreligger godkjente planer for en utvikling av samlet 5000 nye utleiesenger i anleggene.

Alpinco eier bookingselskapet, Hafjell/Kvitfjell Booking. I porteføljen inngår pr februar 2018 ca. 2600 utleiesenger, dette inkluderer GudbrandsGard hotell i Kvitfjell, som også eies av Alpinco. Samlet anslåes det at det er ca. 4500 – 5000 utleiesenger som er knyttet til anleggene.

Et alpin-VM vil bidra til nødvendig ytterligere oppgradering av infrastruktur og reiselivsanlegg, både i alpinanleggene og i eksisterende og nye overnattingsanlegg i destinasjonene. Arrangementet vil slik sett kunne sette fart på gjennomføringen av ytterligere planer i Kvitfjell og Hafjell og det vil høyst sannsynlig bidra til økt investeringsvilje på disse destinasjonene. I Åre ble eksempelvis Holiday Club realisert mye på grunn av deres alpin-VM i 2007. Det anlegget alene har bidratt i stor grad til økningen i turistankomster til destinasjonen, også sommerstid.

For anleggets kommersielle drift vil også en slik oppgradering bety en styrking. Godt resultat fra den kommersielle driften er en forutsetning for at anleggene skal være i stand til å ivareta de forpliktelser de har i forhold til idretten.

8. ADMINISTRASJON / HR / FRIVILLIGE

8.1. Metoder for rekruttering av nødvendig personell til de ovennevnte områder og hvordan være klar til operativ fase umiddelbar etter tildeling.

LHR området og Gudbrandsdalen har over lang tid gjennomført store arrangement både innenfor sport og kultur (se pkt. 6.4). Dette hadde ikke vært mulig uten et betydelig antall frivillige funksjonærer. Og interessen har vært, og er fortsatt stor. Imidlertid fases fler og fler 1994-funksjonærer ut slik at nyrekruttering er helt avgjørende.

Under de årlige alpine World Cup-rennene i Kvitfjell er det ca. 450 funksjonærer. I dette tallet ligger det allerede et betydelig antall utenfor Lillehammer og Gudbrandsdalen. World Cup-arrangøren anser rennene som både et regionalt og nasjonalt anliggende. Under NM i alpint mars 2018 vil det være ca. 200 funksjonærer. Bare et fåtall av disse er de samme som i Kvitfjell. Med andre ord er det et allerede en god plattform i alpint for større utfordringer. Behovet for antall funksjonærer til et alpin-VM i 2025 er anslått til ca. 2 000 personer, det vil si mer enn en dobling av de «alpine» funksjonærene en har i dag.

Et alpin-VM gjennomføres i første del av februar. Dette er et tidspunkt som tidsmessig i svært liten grad kommer i konflikt med andre arrangement i regionen. En tror derfor at et betydelig antall funksjonærer med erfaringer fra kultur og andre idretter vil melde seg på ved en slik mulighet.

Kandidaten vurderer, som under WC, at et VM er et nasjonalt arrangement og vil derfor invitere funksjonærer fra hele Norge generelt og fra alpinmiljøer spesielt. Det vil fokuseres på å rekruttere kvinner og unge nye funksjonærer.

Kandidaten ser for seg følgende målgrupper som funksjonærer til VM i alpint:

- Funksjonærer som allerede er med på kultur- og idretts-arrangement i regionen.
- Alpine klubber og rennarrangører i og utenfor regionen.
- Andre lag og foreninger i regionen.
- Tidligere aktive alpinister.
- Skoler og universiteter.
- Ansatte i næringslivet i Lillehammer, Øyer og Ringeby kommune.
- M.fl.

Kandidaten ser for seg å rekruttere forannevnte grupper på følgende måte:

- Direkte kontakt mellom arrangør og klubber og lag i regionen.
- En nasjonal rekruttering basert på en dialog med Norges Skiforbund.
- Aktiv bruk av sosiale medier på de mest relevante digitale plattformer til enhver tid.
- Videreutvikling av det nye funksjonærsystemet i Kvitfjell (2018).
- Utarbeide en detaljert plan for rekruttering av funksjonærer når en tildeling er kjent.
- M.fl.

8.2. Hvordan håndtere nødvendige antall frivillige.

Lillehammerregionen og Gudbrandsdalen har gjennom store arrangementer de siste årene opparbeidet seg en betydelig erfaring i det å håndtere funksjonærer. Ungdoms-OL 2016 er et av de senere eksemplene, men vi nevner også de årlige World Cup-rennene i Kvitfjell og i Lillehammer. Det blir derfor viktig å bruke den erfaringen og kompetansen en sitter på i dag, men også tenke nytt fram mot gjennomføringen. Dette innebærer å studere andre arrangører i inn-og utland for å få inspirasjon til enda høyere faglig kompetanse.

Et sentralt punkt i denne sammenheng er at en av de første personene som ansettes, skal være en funksjonæransvarlig for mesterskapet.

Og i tillegg:

- Rask oppretting av en frivillig-webside
- Igangsetting av et opplæringsprogram
- Stort fokus på motivasjonstiltak
- Funksjonærene skal få en unik opplevelse med mange gode minner
- Miljøet skal bidra til sosial inkludering
- Opparbeidet kompetanse skal etter mesterskapet gi fornyet entusiasme som hele alpin-Norge kan dra nytte av senere, herunder klubber, kretser og regioner
- M.m.

8.3. Detaljer om organisasjonsstruktur for ulike faser. Søkerkomité- og Organisasjonskomité etter tildeling av mesterskapet.

Søkerkomiteen i inneværende fase er som følger:

Øyer kommune, ordfører Brit Kramprud Lundgård
Ringebu kommune, ordfører Arne Fossmo
Lillehammer kommune, ordfører Espen Granberg Johnsen
Oppland fylkeskommune, assisterende fylkesrådmann Hjalmar Solbjør
Alpinco AS, daglig leder i Alpinco AS Odd Stensrud
Oppland Skikrets, leder av alpinksomiteen Ole Kristian Kirkerud
Hafjell-Kvitfjell Alpin AS, styreleder Jahn Petter Dahlum
Visit Lillehammer, Reiselivssjef Ove Gjesdal
Lillehammer-regionen Vekst, Rådgiver Silje Owrenn

Sekretariat: Hafjell-Kvitfjell Alpin AS, daglig leder Svein Mundal, Stein B. Olsen, Visit Lillehammer, Rolv Blakar, Alpinco, Hanne Viig Syversen

Organisasjonskomité etter tildeling:

Avtales med Norges Skiforbund etter tildelingen.

Fra Lillehammer-regionen ser en for seg at minimum følgende bør inngå:

Øyer kommune
Ringeby kommune
Lillehammer kommune
Oppland fylkeskommune
Alpinco AS
Hafjell-Kvitfjell Alpin AS
Visit Lillehammer
Oppland Skikrets
Norges Skiforbund

Aksel Lund Svindal i aksjon i Kvitfjell

9. VÆR / METEROLOGI

Lillehammerområdet er kjent for sitt forholdsvis tørre klima med mye snø, lite vind og stabile temperaturer.

En hovedkarakteristikk for klimaet i regionen er kalde vintre og varme somre, dvs. kontinentalt klima. Vinden fra vest som ofte om vinteren gir mye regn i den vestlige delen av Norge, gir bare mindre nedbør i Lillehammerregionen på grunn av den beskyttende effekten fra den sentrale fjellkjeden. Det meste av nedbør kommer fra sørlige eller østlige retninger og i slike mengder at bakken nesten alltid er dekket med snø i perioden fra november til april.

På Lillehammer har det vært meteorologiske observasjoner i 100 år. Noen resultater er oppført i tabellene nedenfor, middelverdier i de 10 siste årene.

Avstanden fra Lillehammer til Hafjell, Øyer er kun 17 km. Til tross for denne korte avstanden er klima til tider ganske ulikt. Årsaken er at Øyer ligger i bunnen av en dal, noe Lillehammer ikke gjør. Statistikken viser at Øyer har lavere temperatur enn Lillehammer i februar måned, spesielt når det gjelder minimumstemperaturer.

Hafjell Alpinanlegg ligger ca. 4 km fra Øyer sentrum i sør-østlig retning. Forskjellen i høyde fra topp til bunn er 830 m. Øyerklimaet er ganske representativt også for den nedre delen av traseen. Oppover traseen blir klimaet mer og mer annerledes enn nede i dalen, ettersom høyden over havet øker. Laveste temperaturer i klart og kaldt vær vil være mindre ekstreme, og gjennomsnittstemperaturen vil ikke gjennomgå noen vesentlige endringer. I overskyet og vindfullt vær vil temperaturen imidlertid falle for hver 100 m økt høyde.

Ved økt høyde er nedbøren større og kommer naturlig oftere som snø enn i bunnen av dalen. Følgelig vil snødekket bli dypere dess høyere opp en kommer.

Ringebu ligger 55 km nord for Lillehammer. Området ligger midt i Gudbrandsdalen i bunnen av dalen. Klimaet er nesten det samme som i Øyer. Den største forskjellen er nedbør. Ringebu er det tørreste stedet i alpin-VM området.

Omtrent 5 km sør for Ringebu ligger Kvitfjell Alpinanlegg med arena for utfor og SG for begge kjønn samt SSL for menn. Utforløypa starter like over tregrensen og målområdet ligger på nivå med Lågen.

Over tregrensa er traséen naturlig mest utsatt for vind. Resten av traseen er beskyttet mot vind av tett granskog. I nærheten av alpinanlegget er klimaet det samme som i Ringebu.

9.1 Temperaturtabell: Tiårsstatistikk som viser gjennomsnitt. Maks- og min. temp fra desember til mars i årene 2008 til 2017

FÅVANG (200 moh)		LUFTTEMPERATUR	
DESEMBER	<i>LAVESTE</i>	<i>GJENNOMSNITT</i>	<i>HØYESTE</i>
Gjennomsnitt	-20,3	-7,2	5,9
JANUAR			
Gjennomsnitt	-24,4	-9,8	3,5
FEBRUAR			
Gjennomsnitt	-22,1	-7,0	4,9

KVITFJELL (1030 moh)		LUFTTEMPERATUR	
DESEMBER	<i>LAVESTE</i>	<i>GJENNOMSNITT</i>	<i>HØYESTE</i>
Gjennomsnitt	-15,4	-6,7	2,6
JANUAR	-16,7	-6,8	2,0
Gjennomsnitt	-18,0	-8,1	1,4
FEBRUAR	-14,7	-9,3	1,8
Gjennomsnitt	-16,8	-8,0	-0,1

VENABU (930 moh)		LUFTTEMPERATUR	
DESEMBER	<i>LAVESTE</i>	<i>GJENNOMSNITT</i>	<i>HØYESTE</i>
Gjennomsnitt	-21,3	-8,1	2,4
JANUAR	-20,5	-7,8	2,4
Gjennomsnitt	-24,1	-9,5	1,0
FEBRUAR	-22,4	-9,7	2,6
Gjennomsnitt	-23,5	-8,4	2,1

9.2 Snødybde:

Tiårsstatistikk over snødybde i terreng og nedfarter i perioden desember til mars

FÅVANG (200moh)		SNØDYBDE		
DESEMBER		MINSTE	GJENNOMSNITT	STØRSTE
Gjennomsnitt		5	12	23
JANUAR				
Gjennomsnitt		15	28	42
FEBRUAR				
Gjennomsnitt		31	38	48

GAUSDAL (647 og 575 moh)		SNØDYBDE		
DESEMBER		MINSTE	GJENNOMSNITT	STØRSTE
Gjennomsnitt		15	29	46
JANUAR				
Gjennomsnitt		38	62	86
FEBRUAR				
Gjennomsnitt		68	80	95

SØRE BREKKOM (770 moh)		SNØDYBDE		
-------------------------------	--	-----------------	--	--

DESEMBER	MINSTE	GJENNOMSNITT	STØRSTE
Gjennomsnitt	8	17	29
JANUAR			
Gjennomsnitt	25	38	52
FEBRUAR			
Gjennomsnitt	52	56	62

9.3 Nedbør: Antall dager med nedbør fra desember til mars

Lillehammer (240 moh) - NEDBØR SOM SNØ 1.12-15.2.			
Representativt for høydenivået 200-300 moh			
SESONG	AKKUMULERT (CM)	GJ.SNITT PER DAG (CM)	STØRSTE SNØFALL PÅ ÉN DAG (CM)
2008/2009	110	1,4	26
2009/2010	50	0,6	10
2010/2011	80	1	9
2011/2012	90	1,2	9
2012/2013	80	1	13
2013/2014	100	1,3	12
2014/2015	105	1,4	17
2015/2016	85	1,1	18
2016/2017	40	0,5	11
2017/2018	190	2,5	17

9.4 Tåke

Lillehammer (240 m):

Duration of fog	0 %	2,5 %	7 %
Sunny days	21 %	35 %	54 %
Clear days	9 %	21 %	36 %
Overcast days	11 %	34 %	55 %

Hafjell (200 m):

Duration of fog	0 %	2 %	5 %
Sunny days	18 %	33 %	51 %
Clear days	7 %	19 %	31 %
Overcast days	10 %	34 %	55 %

Ringebu (200 m):

Duration of fog	0 %	2 %	5 %
Sunny days	14 %	30 %	57 %
Clear days	5 %	16 %	25 %
Overcast days	9 %	33 %	54 %

9.6 Vind: Tiårsstatistikk antall dager med ulik vindstyrke 0-5, 5-10 og opp til 24 km/t ved i Kvitfjell

240 MOH	ANTALL DAGER MED VIND			
MND_ÅR	0-5 km/t	5-10 km/t	10-24 km/t	>24 km/t
Gjennomsnitt	0,7	7,9	14,9	1,9

KVITFJELL	ANTALL DAGER MED VIND			
1030 moh				
ÅR_MND	0-5 km/t	5-10 km/t	10-24 km/t	>24 km/t
Gjennomsnitt	2,4	1,6	5,1	15,2

Hafjell Alpinsenter

10. ORGANISERING AV MILJØ- BÆREKRAFT OG KLIMA

10.0.1 Innledning

Det vil være en betydelig miljømessig gevinst i å velge de eksisterende nasjonalanleggene, Kvitfjell Alpinanlegg og Hafjell Alpinsenter som arena for verdensmesterskapet i alpine grener i 2025 i og med at det allerede er gjort store oppgraderinger i medhold av gjeldende norske lover og forskrifter. Både Kvitfjell og Hafjell har tidligere vært miljøfyrtårnsertifisert som *Alpinanlegg* og Kvitfjell er for årets World-Cup også sertifisert som Miljøgodkjent arrangement av FFE. Det legges til grunn at også både Hafjell og Kvitfjell vil bli sertifisert etter de beste nasjonale og internasjonale miljøstandarder ved tildeling av verdensmesterskapet i alpine grener i 2025.

10.0.2 Om miljøutfordringer

Siden Hafjell og Kvitfjell begge er eksisterende nasjonalanlegg, knytter miljøutfordringene seg i hovedsak til planlegging og gjennomføring av selve verdensmesterskapet, og vil således unngå miljøpåvirkning som oppstår ved utbygging av nye traseer. Alle provisorier vil bli vurdert i en etterbrukssammenheng.

Hovedutfordringen knytter seg til klimapåvirkningen fra transport og fra verdensmesterskapets innkjøp av samtlige varer og tjenester, herunder stasjonær energi. Øvrige miljøutfordringer knytter seg særlig til avfallsbehandling.

10.0.3 Nasjonale klimamål

Fra regjeringens *Klimastrategi for 2030* ⁽¹⁾ fremgår bl.a. følgende mål:

- Norge skal fram til 2020 kutte i de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.
- Norge har tatt på seg en betinget forpliktelse om minst 40 prosent utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990.
- Norge skal være klimanøytralt i 2030.

10.1 Hvordan skal miljøarbeidet være en integrert del av konseptet og hvilke miljømål settes for gjennomføring og etterbruk?

10.1.1 Miljøarbeidet skal være en integrert del av VM arrangementet

God miljøstyring er i første rekke et ledelsesansvar, dette betinger at miljøhensyn er integrert i alle deler av VM-arrangementet ved at:

- Miljøansvarlig inngår i ledergruppa for VM-arrangementet
- Miljøstyrings- og miljørapporteringssystemer ⁽²⁾ er på plass – Pt er ISO 20121 den mest aktuelle miljøstyringsstandarden og GRI mest aktuell å rapportere etter
- Miljøhensyn er tatt/prioritert ved alle anskaffelser – egen innkjøpsveileder skal utarbeides
- Premissdokumenter ⁽³⁾ vil bli utarbeidet og skal legges til grunn i arbeidet
- Godt samarbeid med miljømyndigheter, miljøorganisasjoner og frivillige ved planlegging og gjennomføring av selve arrangementet, vil bli etablert tidlig i prosessen
- Ledelsen skal ta et like stort miljøansvar i forhold til egen virksomhet som til samarbeids-parter og sponsorer

10.1.2 Miljø-, bærekrafts- og klimamål for VM-arrangementet

Overordnet mål⁽⁴⁾

VM-arrangementet skal være klimanøytralt^(x) og skal oppfylle nasjonal og lokal miljølovgivning samt relevante forskrifter for miljø og bærekraft. Utslippsreduksjoner skal primært skje via egne tiltak, det resterende via CO₂ kvotekjøp

Delmål 1- Anskaffelser: Miljøkrav ved alle anskaffelser⁽⁵⁾

- 1.1 Det skal stilles miljøkrav ved alle anskaffelser/innkjøp (miljøhensyn skal vektes med minimum 30 %), ev krav om miljømerkede produkter og tjenester ved mindre anskaffelser

Delmål 2- Transport: Klimanøytralitet som minimumsmål, fossilfritt som ambisjon⁽⁶⁾

- 2.1 Arrangøren skal kun bruke el-biler
- 2.2 Busser som leies skal oppfylle Euro 6 standarden og ha HVO100 diesel eller bedre
- 2.3 Utenlandske deltakere med støtteapparat skal kompensere for klimagassutslipp ved kjøp av klimagasskvoter
- 2.4 Miljøvennlig internttransport skal etableres i samarbeid mellom myndigheter og reiselivsnæringen for de to arenaene

Delmål 3- Stasjonær energi: 100 % bruk av fornybar energi⁽⁷⁾

- 3.1 Det skal kun brukes energi fra fornybare energikilder, f.eks. ved kjøp av strøm med opprinnelsesgaranti

Delmål 4 - Avfall: 90 % materialgjenvinning⁽⁸⁾

- 4.1 Utstrakt bruk av miljøkrav ved innkjøp, herunder krav til miljøgifter, kildesortering og informasjon skal sikre at målet om 90 % materialgjenvinning skal nås.
- 4.2 I innkjøpsveilederen skal det stilles krav til emballasje
- 4.3 I avfallspremissdokumentet stilles det delmål som i sum skal bidra til at hovedmålet nås

Delmål 5 - Innkvartering og servering⁽⁹⁾

- 5.1 Innkvartering av egne ansatte, deltakere og støtteapparat skal skje i Miljøfyrtårnsertifiserte og Green Key merkede overnattingsbedrifter eller tilsvarende miljømerker. overnattingsbedrifter
- 5.2 Mat som serveres i arrangementsområdet skal være kortreist og/eller økologisk ev. inneha Debio-godkjenning, Fair Trade merking eller lignende.

Delmål 6 – Støy⁽¹⁰⁾

- 6.1 Sikre at Kommune utarbeider reguleringsbestemmelser for støy fra arrangementet
- 6.2 Bruk av støysvakt snøproduksjonsutstyr

Premisser for egen virksomhet, underleverandører, sponsorer og andre aktører⁽¹¹⁾

- Det skal utarbeides miljøpremisser for så vel VM-organisasjonen som for sponsorer og samarbeidsparter
- Det skal utarbeides premissdokumenter for alle delmål

10.1.3 Miljømål for etterbruk

Både Kvitfjell og Hafjell representerer en stor drivkraft for regional utvikling i Gudbrandsdalen, bl.a. når det gjelder hyttebygging, for reiselivsnæringen og andre tjenesteytende næringer.

Delmål 1 – Sette en ny standard for miljøhensyn ved store vinteridrettsarrangementer

- VM-organisasjonen skal både bruke og videreutvikle nasjonale og internasjonale miljøverktøy, herunder standarder og miljøstyrings- og rapporteringssystemer
- Bidra til regional utvikling gjennom samarbeid mellom VM-organisasjonen, universiteter/høgskoler/andre kompetansemiljø, industri og næringsliv samt offentlige utviklingsaktører
- Forsterke og videreutvikle lokal og regional identitet.
- Formidle ny kunnskap om miljø og store vinteridrettsarrangementer ("Outreach")

Delmål 2 – Bidra til regional bærekraftig utvikling

Fylkesmannen i Oppland er sterkt opptatt av både bærekraftig og klimapositiv hyttebygging i henholdsvis Hafjell- og Kvitfjell- området. Fylkesmannen er blitt tildelt prosjektmidler for å arbeide videre med klimapositiv hyttebygging i Varden – Kvitfjell vest. Søkerkomiteen for VM-arrangementet vil bidra til bærekraftig regional utvikling ved å:

- stille krav til miljøkrav til underleverandører
- prioritere å understøtte Innlandets strategi om *Skogbasert verdiskaping*
- iverksette tiltak som understøtter målet om et lavutslippssamfunn

10.2 Spesifikke miljøforhold som påvirker arrangementet

Klimaendringene er trolig det miljøforhold som i størst grad kan påvirke VM-arrangementet i 2025. Snøprosjektet «Snow for the future», som er et internasjonalt samarbeidsprosjekt mellom bl.a. Skiforbundet, Sintef og NTNU, har som mål å utvikle teknologi for miljøvennlig temperaturuavhengig snøproduksjon, snølagring, snøbehandling samt effektiv og miljøvennlig transport av snø.

Kommunedelplanen for Kvitfjell i Ringeby, gjeldende for perioden 2010 til 2020, avdekker ikke miljøforhold som forutsetter at det iverksettes tiltak. Heller ikke kommunedelplan for Øyer sør som omfatter Hafjell, avdekker miljøforhold som forutsetter at det iverksettes tiltak, herunder forhold til naturmangfold, vilt og erosjon i arrangementsområdene.

10.3 Hvilke energibesparende tiltak vil iverksettes

Både Kvitfjell og Hafjell har både ut fra miljøhensyn og økonomiske hensyn lagt stor vekt på energibesparende tiltak, så som bygningsoppvarming ved gjenbruk av varme fra motorer, bygningsmessige tiltak og nytt og energisparende utstyr for snøproduksjon. Energibruken i de to nasjonalanleggene er også blitt vesentlig redusert som resultat av at vannforsyningen til snøproduksjon nå skjer fra høytliggende vannkilder.

Det vesentlige av energibruken i de Kvitfjell og Hafjell knytter seg til snøproduksjon og til drift av heiser. Hafjell har følgelig et program for å skifte ut snøproduksjonsutstyret med intervaller på 2-3 år. De store leverandørene av snøproduksjonsutstyr legger betydelig vekt på energieffektivisering.

Energibesparing i alpinanlegg er en kontinuerlig prosess hvor følgende innsatsområder er viktige:

- energioppfølging-og styring
- oppgradering av ventilasjonsanlegg
- LED-belysning innendørs og utendørs ved siden av at digitale kameraer har minsket behovet for lux også utendørs
- endret adferd

10.4 Hva ligger foran oss

Med det store fokuset både myndigheter, næringslivet og det sivile samfunn har på klimaendringer i særdeleshet, men også på miljø og bærekraft, kan vi med sikkerhet fastslå at så vel lovverk som teknologiske fremskritt og endring i folks holdninger vil gi et godt grunnlag for et klimanøytralt og bærekraftig VM-arrangement i 2025.

Vedlegg 2: Utdypninger som ytterligere bakgrunn for søknaden - (Noter (1) – (11))

Fantastisk utsikt fra heisen i Kvitfjell

11. MEDISINSKE TJENESTER

11.1 Det medisinske tilbudet i Lillehammer-regionen

Det offentlige helsevesenet består av primærhelsetjenesten (kommunal) og spesialisthelsetjenesten (regional), herunder prehospital akutt-tjeneste. Det offentlige helsevesenet i Norge er godt utbygget over hele landet, og holder svært høy standard også i internasjonal sammenheng.

Det nærmeste sykehuset til Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg er i Lillehammer. Sykehuset Innlandet Lillehammer er en del av Sykehuset Innlandet HF, og har traumefunksjon med akutt-tjenester i blant annet kirurgi, ortopedi, anestesi/intensiv og radiologi (røntgen).

Ved Lillehammer sykehus ligger også interkommunal legevakt med døgnåpen tjeneste.

Prehospital akutt-tjeneste (ambulansetjeneste) er organisert under Sykehuset Innlandet HF, og enhetene er fordelt utover i kommunene i området.

Akuttmedisinsk kommunikasjonssentral for regionen (AMK Innlandet) er lokalisert ved Sykehuset Innlandet Gjøvik, og er den instans som tar imot henvendelser om akuttmedisinske behov fra publikum. De vurderer hastegrad og koordinerer prehospitale ressurser i det enkelte tilfelle, herunder også luftambulansetjenesten.

Det er luftambulansebase med ett helikopter på Dombås (nærmeste), og på Lørenskog med 2 helikopter. Det er også luftambulansebase på Ål (Hallingdal).

Nærmeste større traumesenter er ved Oslo Universitetssykehus, Ullevål. Det er 2-2,5 timer med bil, og 45-55 minutter med helikopter.

Regionens helsevesen har lang erfaring i å håndtere beredskap og å yte tjenester i forbindelse med store idrettsarrangementer, både nasjonale og store internasjonale arrangement.

11.2 Førstehjelp og nødtjenester ved arrangement

Gjennom de årlige World Cup-arrangementene i Kvitfjell samt U-OL i Lillehammer i 2016 (herunder Hafjell Alpinsenter) har LHR området oppdaterte prosedyrer og erfaringer fra arrangementer på høyt internasjonalt nivå. De videre planene tar utgangspunkt i det høyeste nivået, det vil si alpinsportens formel 1: utfor, som gjennomføres i Kvitfjell for begge kjønn. Kort oppsummert som følger:

Den medisinske planen for World Cup-arrangement i Kvitfjell er i henhold til FIS Medical Guide, versjon 2013. Planen beskriver den medisinske beredskapen som er tilgjengelig for å ta seg av utøvere, både i tilfelle skader under renn og offisiell trening, og for andre medisinske behov. Planen omhandler også beredskap for medisinske behov for tilskuere og besøkende.

I arenaområdet er det en egen organisasjon med flere års erfaring fra arrangementene i Kvitfjell, som tar hånd om den medisinske beredskapen under arrangement. Akuttberedskapen omfatter en legestab, sanitetsstab, og evakueringsenheter. I tillegg er det et luftambulansehelikopter med mannskap i beredskap under trening og renn. I målområdet er det en sanitetskoordinator som koordinerer medisinske ressurser, samt en sykepleier og et sanitetslag for å håndtere eventuelle behov blant publikum.

Legestaben består av 7-8 leger (anestesi, kirurger, ortopeder, idrettsleger), med medikamenter og utstyr til å håndtere akutte skader. Sanitetsstaben består av 6-7 Røde Kors-lag (to pr. lag) med pulk og førstehjelpsutstyr. Evakueringsenhetene langs løypa består av to snøscootere, to ambulanser og ett luftambulanshelikopter fra Norsk luftambulanse, med redningsmann og anestesilege.

Den medisinske ledelsen for arrangementet samarbeider med den offentlige helsetjenesten i området, og har tett kontakt med AMK, Sykehuset Innlandet Lillehammer og luftambulansetjenesten i regionen i planleggingsfasen opp mot arrangementene. Håndtering av medisinske akuttbehov skjer i samarbeid med disse, og eventuelt med Oslo Universitetssykehus.

Ved siden av de offentlige ressursene har man også samarbeid med et privat radiologi-institutt (røntgen, ultralyd, CT, MR) på Gjøvik.

Sykehuset Innlandet Lillehammer til høyre i bildet, ligger sentralt plassert midt i byen.

12. SEREMONIER OG PREMIER

12.1. Beskrivelse av arena for åpnings- og avslutningsseremoni

Åpningsseremonien vil finne sted i den unike og eventyrlige atmosfæren i Hunderfossen Ispark. Hunderfossen er et magisk sted hvor eventyr blir til virkelighet, og er et ideelt sted å feire åpningen og se frem til fantastiske dager med alpint, spenning og glede. Når man entrer isparken vil man få utdelt et Exylo-armbånd som vil lyse opp profilfargene våre og blinke i en rytmisk serie i takt med lyddesign/ musikk. Dette er radiokontrollerte LED armbånd designet for å skape et fantastisk lysshow og gjør publikum til en del av showet. Armbåndene kan programmeres for å skape et stort utvalg av visuelle effekter, hvor vi ser for oss at åpningsnummeret ender opp i at alle armbåndene danner logoen vår. Dette vil skape et minneverdig show og være en spektakulær opplevelse både for de som deltar fysisk, og de som opplever showet hjemmefra via ulike enheter.

Det planlegges også konserter med de mest dagsaktuelle artistene, samt intervjuer med de største stjernene. I tillegg legger vi opp til et variert utvalg av øvrige attraksjoner basert på hyggelige og autentiske aktiviteter som sparkturer og aking, hest og slede, samt at maskotene leker og lager både snø- og islykter sammen med barna. Håndverksmat og drikke som varmer i det friske vinterværet er et helt naturlig element i totalopplevelsen.

Totalt vil disse elementene skape en unik atmosfære, som nok en gang understøtter at «We are snow» ute i det vakre vinterlandskapet på Hunderfossen. Det forventes mellom 10-15.000 deltakere.

Seremonien starter kl. 18:00 og vil ha en varighet på ca. 45 minutter.

Innholdet i åpningsseremonien vil også inkludere defilering av alle team, heising av FIS-flagget, Introduksjoner og velkomsthilsener fra nøkkelpersoner. Underholdningsdelen av seremoniene vil feire historien om skisporten og dens innvirkning på norsk kultur og tradisjoner i vintersport i Norge.

Avslutningsseremonien vil bli gjennomført i Hafjell umiddelbart etter medaljeseremonien i slalåmøvelsen for menn. Seremonien vil bli gjennomført med publikum til stede og vil være mindre formell enn åpningsseremonien. Bl.a. vil FIS-flagget bli senket og videreført til neste VM-arrangør.

En feiring av neste generasjon skiløpere, med barn i regionen som viser sine ferdigheter, vil avslutte mesterskapet. Innhold som baserer seg på høydepunkter fra mesterskapet vil florere på dette tidspunktet, og vare flere dager til ende. Et farvel er å sette ting i perspektiv, og vi vil derfor også informere om alt som har blitt oppnådd i forbindelse med mesterskapet, hva det har skapt, bidratt til, stått for og hva det vil bety videre. Dialogen og interaksjonen med alle deltakere er langt i fra over, selv om mesterskapet er over.

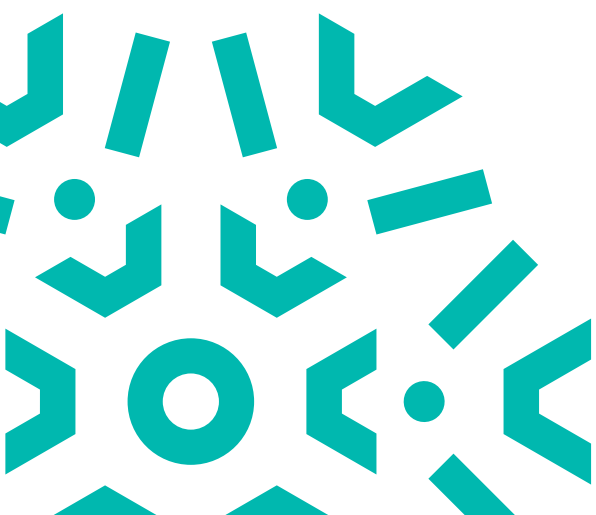
12.2. Beskrivelse av opplegg for vinnerpresentasjoner og premieutdeling

Blomsterseremoniene vil finne sted og bli presentert i arenaene umiddelbart etter konkurransene. Blomster vil bli tildelt de tre beste løperne.

Bortsett fra to anledninger vil alle medaljeseremoniene finne sted i Lillehammer. Seremoniene i Lillehammer vil finne sted enten til Storgata (gaten som fikk stor berømmelse for sine folkemengder i løpet av OL i 1994 og i løpet av Ungdoms OL i 2016) eller på Stortorget som har kapasitet til å ta imot opptil 10.000 publikum eller i Søndre park i Lillehammer sentrum. En medaljeseremoni vil finne sted i Ringebu/ Kvitfjell og en i Hafjell/ Øyer / Hunderfossen. De seks beste utøvere vil bli presentert i en formell medaljeseremoni som vil inkludere representanter fra FIS, NSF, og andre offisielle representanter og besøkende.

VR-seremonier og aktiviteter

Som beskrevet tidligere vil mye av vår satsing på utstrakt bruk av teknologi muliggjøre en helt ny dimensjon av sportsformidling og involvering. Store deler av arrangementet, samt både åpnings- og avslutningsseremonien, vil kunne oppleves i virtuell virkelighet. E-sport og utvidet virkelighet vil bidra til at arrangementet også snakker til et større publikum enn det tradisjonelle. Gjennom VR-briller og AR-spillteknologi skal publikum over hele verden få være med på en karakteristisk fest, både virtuelt og gjennom spill og underholdning. VR-innholdet vil bli tilgjengelig direkte, men skal også kunne lastes ned i etterkant og være en del av en meropplevelse i form av "gjenopplev øyeblikkene" og de mest spektakulære begivenhetene igjen og igjen.

13. Kommersielle rettigheter, marked og forpleining

13.1. Bekrefte at det ikke foreligger sponsoravtaler som knyttes til mesterskapet

Kandidaten bekrefter at det er FIS som har rettighetene til alle TV- og markedsføringsrettigheter i forbindelse med VM i alpint 2025, herunder alle TV-, radio- og internett-sendinger samt sponsoravtaler.

Det er ingen kommersielle avtaler på plass. Kandidaten vil ikke inngå noen kommersielle avtaler som kan knyttes til mesterskapet.

13.2. Bekreftelse på at arrangøren kan overta offisielle områder knyttet til arrangementet som «clean venues»

Lillehammer 2025 vil iverksette alle tiltak som påligger arrangøren for å hindre ikke-autorisert reklame og annen kommersiell virksomhet i forbindelsene med arrangementet og arenaene. I dette inngår at Lillehammer 2025 inntar klausuler i avtaler som sikrer arenaer fri for reklame og andre kommersielle bindinger fra to uker før og under arrangementet.

Lillehammer 2025 vil foreta registreringer, på vegne av Det internasjonale skiforbund (FIS), som gir juridisk beskyttelse for de varemerker og betegnelser som tilhører FIS:

- Det internasjonale skiforbunds (FIS) offisielle emblem
- Betegnelsene «FIS World Championships» og «Alpine World Championships»

Lillehammer 2025 vil i tillegg foreta registrering og andre tiltak som gir den nødvendige beskyttelse når det gjelder:

- Arrangementets offisielle emblem og maskoter (i Norge)
- Rimelige tiltak for å sikre best mulig beskyttelse for arrangementets offisielle emblem og maskoter på internasjonal basis, og gi FIS oversikt med alle tiltak i alle land som er iverksatt og/eller omsøkt
- Alle registreringer som er iverksatt og/eller omsøkt i alle land, knyttet til arrangementet og arrangementets emblem/maskoter, skal overføres til FIS innen to år etter arrangementet. Overføringen skal foretas i den form som forutsettes fra FIS, og overføringen skal skje på det tidspunkt som FIS fastsetter

Lillehammer 2025 bekrefter at alle reguleringer som følger av «FIS Status and Rules relating til propaganda and advertising» vil bli respektert, og videre at det ikke foreligger avtaler om permanent reklame i Hafjell eller Kvitfjell som er til hinder for dette.

Lillehammer 2025 bekrefter videre at alle nødvendige tiltak vil bli iverksatt for å hindre ikke-autorisert propaganda eller reklame utenfor arenaene som kan være synlig innenfor TV-kameraenes rekkevidde eller for tilskuerne. Og endelig at Lillehammer 2025, gjennom sitt samarbeid med kommunene, har kontroll med reklame og kommersielle virksomhet langs veiene i arrangørkommunene.

13.3. Beskrivelse av områder for sponsorforpleining og utstillings- og festivalområde for samarbeidspartnere

Vi vil etablere flere profilerte bymiljøer både i Lillehammer sentrum og i arenaene. Her kan besøkende engasjere seg, lære, og oppleve basert på elementene i deltakerreisen vår. I disse profilerte miljøene kan man også prøve sporten, bruke VR (virtuell virkelighet) til å bli kjent med verdens beste alpinister, eller få en unik skiopplevelse i Hafjell og/eller Kvitfjell. Disse miljøene vil også være tilgjengelige for sponsorer til eget markedsføringsformål.

Vår visuelle profil/co-profilering vil skape en fantastisk ramme rundt aktivitetene med bannere, flagg og øvrig promoteringsmateriell. Dette vil være gjennomgående og lett gjenkjennelig både i Lillehammer sentrum, arenaene, langs veier, på Oslo Lufthavn, og på tog- og buss stasjoner.

VIP-telt, servering/bevertning etc. beskrives også i kap. 15.3.

Vedlegg 3: Se også **Tegningsvedlegg 8** over målområdet i Hafjell og Kvitfjell.

Fra målområdet i World Cup i Kvitfjell, lørdag 10. mars 2018

14. TV og MEDIA

Kandidaten gjennomførte et møte med NRK 16. februar 2018. NRK stilte blant annet med produsent Håvard Blekastad Almås. På møtet ble kart fra VM i St. Moritz (alpin-VM 2017) gjennomgått. Likeledes målområdene i Hafjell og Kvittfjell.

NRK er tydelige på at arealbehovene for TV og media er i stor endring, og på vei ned. Hvordan dette bildet vil være i 2025 er derfor usikkert. Konklusjonen fra møtet er at målområdene i Hafjell og Kvittfjell er svært godt egnet for å løse de behovene en ser for seg i dag.

14.1. Kart som viser TV-senter, hovedpressesenter, subpressesenter, kommentatorbokser og steder for internasjonale TV-studioer

Kandidaten viser til kart i eget vedlegg. «Finish Arena Plan» for henholdsvis Hafjell og Kvitfjell (Tegningsvedlegg nr. 8).

Der fremgår det følgende:

IBC inklusive spesialrom: Parkeringsområdet Hafjell/ Scandic Hafjell
Målområdet Kvitfjell

Hovedpressesenter: Scandic Hafjell

Subpressenter: Kvitfjell – Målområdet

Avstand Hafjell til Kvitfjell: 35 km

14.2. Fremvise forpliktelse på investering i state-of-the-art teknologi og ekspertise for å tilby optimale tjenester for de ulike målgrupper. Kort oversikt på hvilken teknologi som finnes i regionen per i dag, (nett, fiber) og hva som skal betjene de ulike formål under arrangementet

Norge har en velutviklet IKT-sektor og bruken av IKT er svært høy i befolkningen. For kjernetjenester under et alpin-VM vil det benyttes gode og utprøvde løsninger. Konkrete tiltak som skal utgjøre den teknologiske arven etter et VM i alpint vil bli utviklet underveis sammen med leverandører, næringsliv, sponsorer og forskningsinstitusjoner.

Ett spennende område vil være miljø- og energiteknologi og velferdsteknologi i arenaene og ulike teknologisk løsninger for besøkende og tilskuere som bidrar til å heve opplevelsen av VM i alpint.

I Norge driftes det nasjonale overføringsnettet av et statsforetak, Statnett, som er eid av staten ved Olje-og energidepartementet. Selskapet er systemansvarlig for det norske kraftsystemet, mens 90 pst. av produksjonskapasiteten i landet er eid av kommuner, fylkeskommuner og staten.

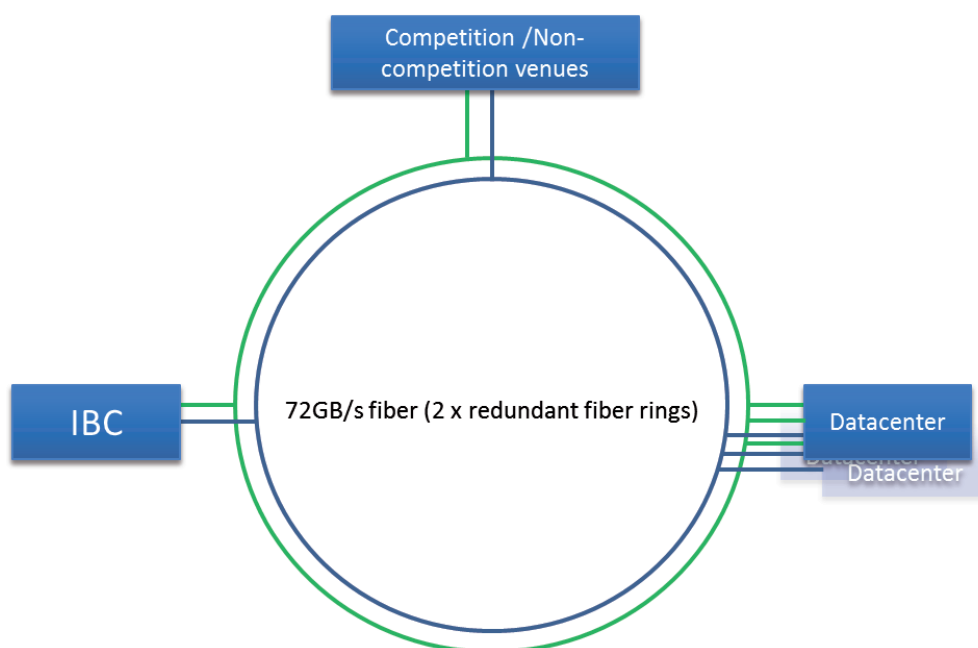
Lokale nettselskaper, med konsesjon for et gitt område, er koblet til det nasjonale overføringsnett og har leveringsplikt i sitt område. Denne plikten innebærer også å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg. I Lillehammerregionen er Eidsiva Nett AS og Gudbrandsdal Energi AS lokale leverandører.

Det er ikke behov for å bygge ut nye el-anlegg til VM. Dersom et selskap ønsker å bygge ut vannkraft eller andre anlegg i vassdragene, vindkraft, fjernvarme og andre energianlegg må de søke NVE om konsesjon i henhold til «energiloven», som er et omfattende regelverk. I et normalår kommer ca. 95 pst. av norsk energi fra grønn vannkraft.

Telenor har i dag tilsvarende infrastruktur og teknologi på direkte ruter som leveres som redundant løsning ut av Norge. Det er også andre leverandører med egen infrastruktur som muliggjør alternative ruter.

Diagrammet under viser prinsipiell løsning for å sikre redundant datakommunikasjon på fiber med tilstrekkelig kapasitet, mellom arenaene og IBC, fra IBC til datasenter samt til nasjonale kringkastingsselskap. I tillegg kommer satellittkommunikasjon.

Figuren referer seg til teknologikapitlet i Oslo OL 2022-søknaden

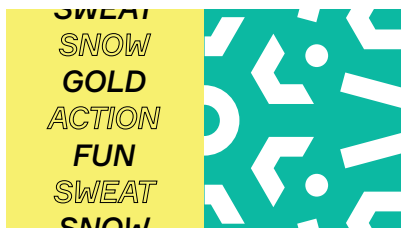
15. Folkefesten / Konseptet

15.1 Beskrivelse av eventproduksjon av konkurranser og premieutdeling

Med to moderne nasjonalanlegg av høy standard, med kort avstand til både hverandre og Lillehammer, ligger alt til rette for å gjennomføre sømløs arenaproduksjon av svært høy kvalitet for et stort publikumsantall. Med det ypperste tilgjengelige av arrangementsteknologi, og med mål om å skape kollektiv gåsehud i arenaene, vil vi skape en ramme rundt mesterskapet som både publikummere, TV-seere, og selvfølgelig også utøverne vil snakke om i flere år etter.

*Innenfor kategoriene «*Environment & technology*», «*Arena & technology*» og «*Guests & technology*» legger vi grunnlaget for en enestående opplevelse av multimedia produksjon i våre arenaer. Som hovedelementer i eventproduksjon vektlegger vi lyddesign, lysdesign og effekter, scenografi, videoteknikk og innhold av høyeste kvalitet. I tillegg vil vi benytte både ekspertkommentatorer og underholdende speakere, som kan guide og trigge publikum i arenaene. Bruk av musikk, underholdning, infotainment, real time data og dialog, samt store skjermer med engasjerende innhold, vil sørge for at publikum vil være oppdaterte, oppglødde, og delaktige underveis i konkurransene.

**Vi forplikter oss til å lede an i forhold til hvordan fremtidens arrangementsgjennomføring og publikumsinvolvering vil se ut, både med tanke på arrangementsstrategi, publikumsstrategi, og kommunikasjonsstrategi.*

15.2 Beskrivelse av sideaktiviteter som bidrar til folkefest i arenaen og i byen destinasjonen

Med profilen vår, som kan studeres ytterligere i vedlagt PDF (visuell identitet) ønsker vi å skape en helhetlig opplevelse av vinter og snø, intensitet og det kraftfulle og engasjerende som er alpint. Vi ville lage noe som tydelig fokuserte på alpint, og ikke kan sammenlignes med nordiske grener. Profilen og konseptnavnet skal være umiddelbart engasjerende, nysgjerrighetsskapende og trigge nye publikumsgrupper over hele verden. Vi ønsker også at profilen og konseptet skal være lett å huske og lett å identifisere seg med.

Konseptnavnet er også laget med basis i vår ekte og autentiske glød for snø/ arrangementer på snø, men det ivaretar også et enkelt samspill mellom sponsorer og øvrige samarbeidspartnere for et slikt mesterskap. Vi ønsker også at utøverne skal få energi av et konsept/ en profil som tar råskapen i det de gjør på alvor.

For å skape en best mulig forståelse for hvordan vi ønsker å lage en helhetlig opplevelse i tråd med vårt konsept, ønsker vi først å beskrive vårt deltakerløfte som skal være gjeldene hele mesterskapet igjennom: «feel like home while you are on an adventure». Dette gjelder både fastboende, tilreisende gjester, og deltakere via teknologiske plattformer. For å lykkes med å skape folkefesten, mener vi det vil være viktig at hver enkelt person får en unik, sømløs og skreddersydd opplevelse.

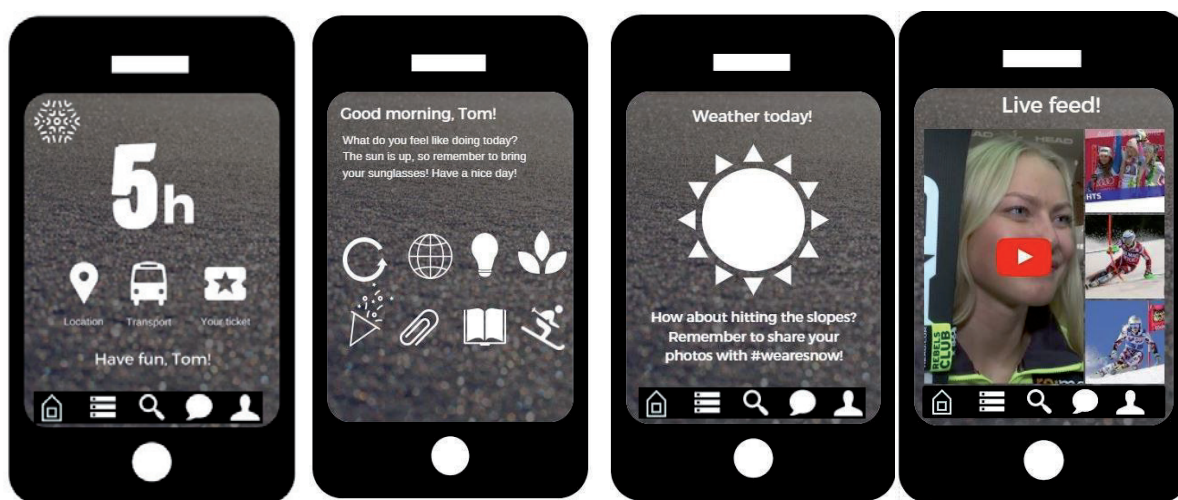
Vi skal skape folkefest gjennom å få hver gjest til å føle seg hjemme, samtidig som de er med på et eventyr. Under illustreres det vi har definert som hovedinitiativer for å lykkes med å skape en enestående publikumsramme rundt mesterskapet. Disse elementene vil være sentrale både før, under, og etter arrangementet for å forsterke alle gjester sin totalopplevelse av å være tilstede under mesterskapet. Dette vil være gjennomgående for all PR, kommunikasjon og markedsføringsvirksomhet. Dette illustreres ytterligere i punkt 16.1.

Noen eksempler:

Basert på pilarene over, vil vi utarbeide individuelle deltakerreiser for alle definerte målgrupper. Dette vil basere seg på personas - en øvelse for å beskrive de forskjellige målgruppene. Vi vil, basert på innsikt og data, utarbeide ulike uttak for målgruppene og hva de er interessert i å oppleve i tillegg til det sportslige. Dette vil vi gjøre for alle målgrupper. På denne måten kan man via enkle digitale kort (eksempelvis i en applikasjon), foreslå aktiviteter, minne om konkurranser, tipse om reiseruter, opplyse om praktiske forhold, samt engasjere ytterligere i det sportslige via en live feed som gir informasjon om alt som skjer i sanntid fra arenaene. Dette vil vi muliggjøre via sensorer, geolokasjon eller beacons. Sistnevnte er egnet til kompakte områder og baserer seg på små sendere, som via Bluetooth-teknologi sender ut signaler som fanges opp av smarttelefoner eller andre enheter når man befinner seg i nærheten. Alt av datafangst og datalagring vil gjøres med utgangspunkt i gjeldende personvernlovgivning, tilpasset krav, etikk og normer.

Gjennom vår applikasjon/ tjeneste som skal favne hele mesterskapet kan vi gi god og relevant informasjon i det noen går forbi en beacon på et sted som er relevant og har noe som vedkommende er interessert i.

*Mål for fasene:

Før: I tiden frem til mesterskapet skal vi jobbe aktivt med å gjøre tilgjengelig og markedsføre vår applikasjon/ tjeneste for å begynne å bygge et datagrunnlag. Vi vil over tid bli kjent med de ulike målgruppene, samle data, produsere innhold, bruke ambassadører og opinionsledere aktivt for å trigge reiselyst. Dette vil være en helt vesentlig periode for oss for å bygge innsikt, samt følge med på hvilke samtaler som forgår rundt alpinsporten i media, i sosiale kanaler med mer.

Under: Under mesterskapet skal vi benytte datagrunnlaget, innholdet, og alle meropplevelsene våre til å sørge for fullt hus på alle arenaer. Vi skal trigge deltakere til å engasjere seg, være med i dialog, dele sine øyeblikk og ikke minst delta på sideaktiviteter. Alt innholdet vil tilpasse

seg hver enkelt bruker, og optimaliseres mesterskapet gjennom. Vi vil også kontinuerlige be om tilbakemeldinger på ulike aktiviteter som blir et fint datagrunnlag å ha med videre.

Etter: Perioden etter mesterskapet skal vi benytte til å gi en god oppfølging. Vi skal jevnt og trutt minne om de beste VM-øyeblikkene, dele stemningsbasert innhold, gi tips til neste skiferie, teknikk tips med mer. Vi ønsker med dette at relasjonen vi bygger over tid med alle deltakere skal vedlikeholdes på en god måte, og på deres premisser.

** Vi forplikter oss til å lede an i forhold til hvordan fremtidens arrangementsgjennomføring og publikumsinvolvering vil se ut, både med tanke på arrangementsstrategi, publikumsstrategi, og kommunikasjonsstrategi.*

15.3 Beskrivelse av fasiliteter i konkurransearena for VIP, gjester og tilskuere

Under mesterskapet vil det etableres forskjellige soner for VIP-gjester, sponsorer, øvrige gjester, og publikum. Her skal alle være gjester, og oppleve et varmt og vennlig vertskap. Mat og drikke er et helt sentralt element inn i vertskapsrollen for Lillehamringer og døler. Vi har et rikt utvalg av lokale råvarer, og bearbeidelsen av maten er det knyttet stor stolthet til. Derfor kaller vi det håndtverksmat fremfor lokalmat. Dette underbygger at mat er et håndverk, og er laget med kjærlighet både til råvarer og det ferdige produktet. Mat og drikke er opplevelser, og vi ligger allerede langt fremme på bruk av håndtverksmat inn i arrangementer. Dette er ansett som et viktig ledd i publikumsopplevelsen.

Det er allerede flere pågående pilotprosjekter for ytterligere å forbedre utvalget av tilbydere, og vi skal fortsette å jobbe aktivt med dette frem imot mesterskapet for å tilby matkonsepter av ypperste klasse. Vi vil presentere sunn og ren mat inkludert både økologisk og biodynamisk dyrket mat. Alt i fra kjøtt, grønnsaker, frukt og bær, egg og meieriprodukter. For å få frem de aller beste matkonseptene vil vi jobbe sammen med fagfolk som er eksperter innen disse områdene. Logistikken rundt mat og serveringssteder skal kommuniseres enkelt til alle gjester via applikasjonen/ tjenesten alle gjester har tilgjengelig. Både tilgjengelighet, ventetid og nærmeste spisested. Dette gjøres automatisk med utgangspunkt i lokasjon eller beacons-teknologi.

Man kan også bestille mat på forhånd hvis man er større grupper, og få estimert uthentingstidspunkt. Man får beskjed via app/tjeneste når maten er klar for henting. Alt kan også betales via tjenesten. Det vil opprettes miljøstasjoner i alle arenaer med gode budskap knyttet til kildesortering og avfallshåndtering.

VIP-områdene vil i tillegg ha tydelig markerte soner, relax-områder med gode avkoblings- og arbeidsmuligheter. Det blir servering, behagelige sitteplasser, stille arbeidsområder, toaletter, mat og god utsikt.

15.4 Angi om det finnes restriksjoner i forhold til promotering; banner, logo, lyd, servering eller andre midlertidige elementer

Kandidaten bekrefter at det ikke finnes noen restriksjoner i forhold til promotering, banner, logo, lyd, servering eller andre midlertidige elementer.

16. KOMMUNIKASJON OG PROMOTERING

16.1 Beskrivelse av kommunikasjonsplan og aktiviteter for kandidaten gjennom søknadsfasen og konseptskisse for kommunikasjon med mål og målgruppe etter evt. tildeling og frem til mesterskapet.

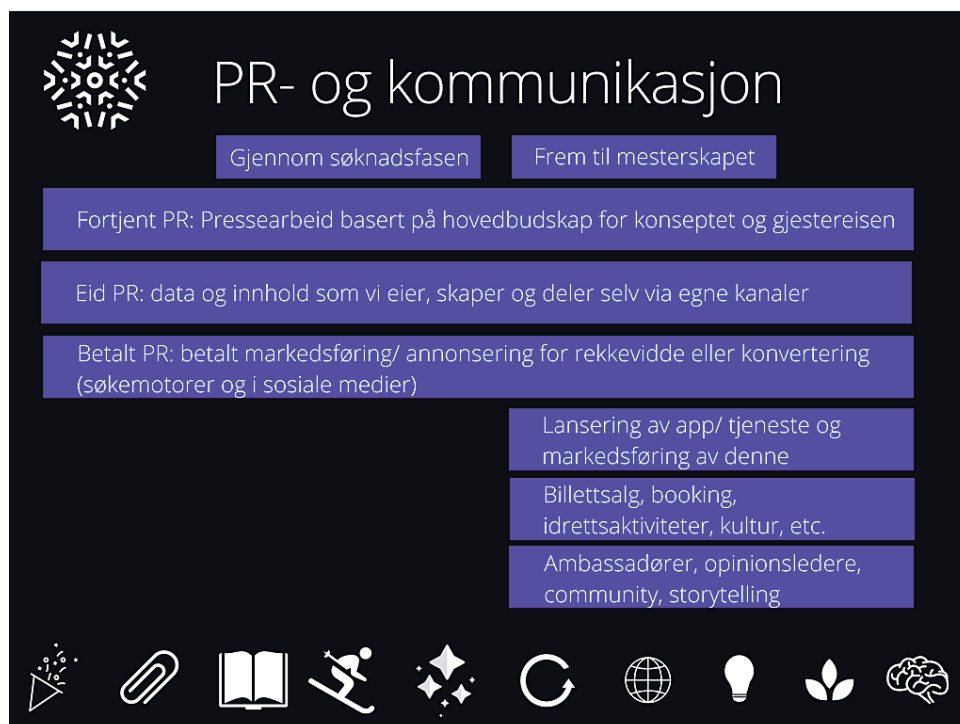
PR, markedsføring, kommunikasjon og innholdsproduksjon skal bidra både til økt bevissthet og interesse rundt et VM i alpint i vår region. Gjennom hele kandidaturet vil det jobbes aktivt med PR- og kommunikasjon. Et overordnet mål med arbeidet er å engasjere bredt regionalt, slik at innbyggere har god kjennskap til, og støtter oppunder, kandidaturet.

Kandidaten kommer til å gjøre en vesentlig prioritering av å kartlegge ulike målgrupper for tiden fremover mot mesterskapet, slik at vi både kan benytte og videreutvikle den identiteten vi har utviklet. Vi vil utarbeide relevant innhold for og begynne å engasjere rundt deltakerreisen vår så tidlig som mulig. Som beskrevet tidligere legger vi mye kunnskap, erfaring og engasjement i det å tilrettelegge for et interaktivt mesterskap fylt med uforglemmelige øyeblikk. Derfor skal vi begynne tidlig for å mobilisere store folkemengder til alle konkurransedager.

Vi vil også aktivere stakeholdere til å støtte oppunder våre hovedbudskap, og benytte allerede eksisterende arrangementer til å fortelle om det kommende alpin-VM. Vi har allerede sikret oss en rekke relevante domenenavn, både for konseptet vårt og mesterskapet, og kommer til å bygge vår kommunikasjon med utgangspunkt i disse og øvrige kanaler vi anser som hensiktsmessige. Strategiske kanalvalg gjøres med tanke på både aktuelle målgrupper og definerte deltakeropplevelser.

Strategien for våre kommunikasjonsaktiviteter illustreres under. Vi har tatt utgangspunkt i fortjent PR, eid PR, og betalt PR. Vi kommer også til å jobbe aktivt med sosiale medier, bygging av community, ambassadører og ambassadørprogram, samt opinionsledere innenfor et bredt utvalg målgrupper.

Å delta i et alpin-VM enten som tilskuer, sponsor, frivillig eller på annen måte skal gi magiske øyeblikk. Når vi vet at opplevelser er individuelle og at trenden er at vi alle blir mer verdiorienterte blir det viktig å bygge en forventning og en merkevare som skaper gode publikumsopplevelser og strategiske fortellinger gjennom filmer og intervjuer som deles. Dette skal vi oppnå gjennom å ha god innsikt i målgruppene. I tillegg har vi de årlige arrangementene i forkant der vi kan systematisk bygge et engasjement og en stor «fan-base» for et alpin-VM.

16.2 Estimat på forventet antall tilskuere og målgrupper. Oppgi befolkningsgrunnlaget i regionen og i de nærmeste større byene.

Hafjell: Ca. 15 000 – 20 000 tilskuere pr. konkurransedag

Kvitfjell: Ca. 15 000 – 25 000 tilskuere pr. konkurransedag

Referanse: OL 1994 samt World Cup 2016 – 2018.

16.3 Kort informasjon om lokale, nasjonale og internasjonale aktiviteter for å markedsføre arrangementet, samt billettstrategi

Kandidatens hovedmål er å sikre offentlig kunnskap om omfanget av et VM i alpint i Hafjell-Kvittfjell Lillehammer 2025. Med utgangspunkt i aktivitetene som illustreres i deltakerreisen, samt grepene som fremgår av PR- og kommunikasjonsplanen, skal vi aktivt produsere og distribuere relevant innhold i ulike former for markedsføringsaktiviteter. Sosiale medier vil bli sterkt integrert i denne fasen. Etter tildelingen av mesterskapet er vi klare til å trykke på alle knapper for å komme raskt i gang med å markedsføre mesterskapet nasjonalt. Med en ferdiglaget profil og definerte tiltak å produsere innhold ut i fra (ref. deltakerreisen) er vi allerede godt rustet til å begynne promoteringsarbeidet nasjonalt, og gradvis internasjonalt. I første omgang skal vi skape begeistring, reiselyst og gode grunner til å delta. Dette skal ha gode konverteringsmål for raskt å trigge en handling. Eksempelvis å sikre seg billetter.

Det er nærliggende å se for seg et billettsystem som er integrert i applikasjonen/ tjenesten vi etablerer for øvrig publikumskommunikasjon. Dette vil kombinere et virtuelt bookingsystem med vekt på sanntidsinformasjon og løpende oppdateringer før, under og etter mesterskapet. Vi legger til grunn at systemet skal være fleksibelt, slik at man både kan forhåndsbestille og legge til aktiviteter i hele perioden frem til mesterskapet, men også underveis. Et unikt digitalt akkrediteringskort innehar informasjon om alle typer billetter og øvrige bookinger. Utgangspunktet for kommunikasjon og aktiviteter vil ta utgangspunkt PR- og kommunikasjonsplan som beskrevet over, men henvende seg til forskjellige målgrupper regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Regionalt (lokalt)

- Skoler og utdanningsinstitusjoner
- Hytteiere/ fritidsboligeiere
- Lokale innbyggere
- Næringsliv
- Klubber, kretser (idrettsmiljøer)

Nasjonalt

- Opinionsledere
- Ambassadører
- Ulike former for stakeholdere
- Sponsorer
- Nasjonale klubber, kretser og foreninger
- Innbyggere på landsbasis
- Utflytta Lillehamringer og døler

Internasjonalt

- Sponsorer
- Fanklubber
- Potensielle deltakere på verdensbasis
- Aktiviteter sammen med destinasjonsselskapet Visit Lillehammer
- Aktiviteter sammen med Innovasjon Norge (internasjonale kontorer)

-Aktiviteter sammen med internasjonale kontorer i alpinmiljøer (hovedsakelig i USA, Canada og Europa)

Utover aktiviteter med utgangspunkt i deltakerreisen vil vi sammen med gode samarbeidspartnere invitere deltakere fra mindre skinasjoner til regionen vår på treningssamlinger. Dette vil vi gjøre i samarbeid med Lillehammer Olympic Sports Legacy Center. I tillegg ønsker vi aktivt å underbygge FIS sine aktiviteter og utviklingsprogram. Vi vil i samarbeid med Norges Skiforbund gjennomføre aktiviteter både nasjonalt og internasjonalt.

Kandidaten vil jobbe med en god billettstrategi, ved hjelp av kunnskap og erfaring fra f.eks. Trondheim VM i Nordisk 2023 og Åre VM i alpint 2019. Den beste tilgjengelige teknologien vil bli brukt til sømløs og effektiv billett-, transport- og matlogistikk.

Det gjøres oppmerksom på at gjester, media, og sponsorer vil få konstant og kontinuerlig tilgang på informasjon om mesterskapet via applikasjonen/tjenesten som etableres for mesterskapet. Billettsalg, booking, markedsføring, idrettsaktiviteter, kultur, sømløs og effektiv transport, billett og matlogistikk med mer vil inngå i denne løsningen. Her vil datagrunnlaget også innsamles på et tidlig tidspunkt, og legge grunnlaget for effektiv og relevant markedsføring.

16.4 Deltakelse i rekrutteringskampanjer for å øke antall skiløpere

Vi ønsker oss flest mulig fornøyde barn ut på snø og ski. Vi ønsker at barn fra lav alder skal lære seg å bruke skiene, og få oppleve gleden av å kjøre på ski og være ute.

Et alpin-VM i vår region skal bidra til å bygge norsk alpinsport, men også til å så interesse for sporten langt utover egne landegrenser. I vår region står samhold og tilhørighet gjennom idrett veldig sterkt. Dette mener vi er et godt utgangspunkt for å skape motivasjon og positive opplevelser helt i fra barnealder. Både før, under og etter mesterskapet skal vi rette fokus på å lage arrangementer for barn i forbindelse med øvrige skiarrangementer.

We are...

ALPINE HEARTS

Program

- Inspiration
- Try the sport
- Meet Flake & Crystal
- Kids activities
- Ambassadors
- Meet the heroes
- Live concerts
- +++

Barn: 0-7 år

For barn i denne aldersgruppen vil vi ta utgangspunkt i snølek og moro. Alt i fra skicross, miniski, småhopp, hinderløyper og andre aktiviteter som er lavterskel å delta på. I møte med barn skal vi sammen med maskotene våre, Flake & Crystal (se kapittel 16.4), benytte lek, fortelling, gamification og masse fantasi. Vi vil samarbeide med lokale klubber og kretser for å teste konseptet, og ser for oss å kunne være synlige i hele Norge i tiden frem til mesterskapet. Vi skal også introdusere barn verden over for maskotene våre i opptaktene til mesterskapet. Det vil utarbeides materiell som barna kan ta med seg hjem, spill til nettbrett og andre enheter, egne bøker og sanger, samt instruksjoner til både gruppelek og individuell lek som tar utgangspunkt i basisøvelser for alpinister. Kort sagt; alt som motiverer til mer skiglede helt i fra de første skritt på snø.

Aktive alpinister: 7-14 år

For denne aldersgruppen vil vi tilrettelegge for solide treningsforhold, gode støttespillere, felles treningssamlinger (samle mange klubber/ kretser) for god matching, ha gode renngjennomføringer, og ytterligere systematisere basen i nasjonalanleggene våre. Vi skal også bidra til ytterligere kunnskapsdeling mellom klubber og idretter, her spesielt innenfor basistrening. Sistnevnte vil gjøres i samarbeid med ungdomsskoler og videregående skoler som har idrettslinjer eller som tilbyr idrettsfag.

I tillegg etablerer vi konseptet «We are...Alpine Hearts» ; et roadshow-konsept i vår stilige VM-profil. Her reiser vi rundt i Norge for å bidra til ytterligere bevisstgjøring og synliggjøring av alpinsporten. Konseptet skal appellere til både aldersgruppe 0-7 og 7-14 år. Dette ønsker vi å gjennomføre i samarbeid med skikretsene. Vi lager en pakke rundt det hele som kombinerer en artist som er med showet rundt, rollemodeller, opinionsledere, og ambassadører for alpin-VM. Utover dette vil vi tilrettelegge for en utsyrspool sammen med utstyrsleverandører som gjør «inngangsbilletten» til alpinsporten lavere. Spesielt innenfor fartsdisipliner.

Morgendagens stjerner: 14-18 år

For denne aldersgruppen skal vi bidra til å opprettholde bredden, få med flest mulig videre, arrangere samlinger, fartssamlinger og videreutvikle dette i samspill med kretser og skiforbund. Vi skal tilrettelegge for samlinger hvor utøverne kan møte gode rollemodeller innen alpint, og har «Learn & share»-samlinger mellom morgendagens stjerner, tidligere utøver, og datidens store stjerner. Dette vil vi gjøre i samarbeid med Lillehammer Olympic Sports Legacy Center. I tillegg tilrettelegger vi også her for en utsyrspool sammen med utstyrsleverandører som gjør «inngangsbilletten» til alpinsporten lavere. Spesielt innenfor fartsdisipliner.

Rekrutteringslandslag: 18 år +

Rett etter tildeling er ambisjonen at vi oppretter et rekrutteringslandslag for potensielle deltakere i mesterskapet i 2025. Dette gjøres med base hos oss, med et ønsket samarbeid med Norges Skiforbund, øvrige samarbeidspartnere, det offentlige, og forskings-utviklingsmiljøet på Høgskolen Innlandet. Ambisjonen er at dette skal sikre flest mulig norske deltakere/medaljekandidater, og bidra til en enda større bredde i toppen norsk alpinsport.

Trenere, støtteapparat/ øvrige bidragsytere

Rekruttering handler også om og nå frem til ungdom og voksne som kan være helt sentrale nøkkelpersoner for å få frem morgendagens alpinister. De som skal være trenere, støtteapparat, og bidragsytere over flere år. Dette skal vi også rette fokus på gjennom vårt roadshow-konsept, og være synlige og delaktige i foreldredialog og mobilisering gjennom klubber og kretser.

Maskoter

For å kunne nå ut til barn i relativt lav alder har vi bygget et univers rundt to maskoter. Flake & Crystal er to snøtroll som bor i den alpine dalen. De er storebror og lillesøster, de elsker å leke ute i snøen, og de ler ekstra mye når de får stå på ski i nedoverbakker sammen med andre barn. Disse to maskotene vil vi bygge inn i både en online og offline verden. De skal være synlige på alle vinterarrangementer hvor barn er tilstede, og de skal gjennom ulike aktiviteter få barn til å føle både glede og mestring i kontakt med snøen.

I vår region står som sagt samhold og tilhørighet gjennom idrett veldig sterkt, og dette vil programmer knyttet til Flake & Crystal styrke ytterligere. Vi vil samarbeide med lokale klubber og kretser for å teste konseptet, og ser for oss å kunne være synlige i hele Norge i tiden frem til mesterskapet. Vi skal også introdusere barn verden over for maskotene våre i opptaktene til mesterskapet.

Fornøyde barn i Hafjell Alpinsenter

17. ORGANISASJONSSTRUKTUR OG ØKONOMI

17.1 Fremvis organisasjonskart for søkerfasen og etter evt. tildeling

Det vises til Pkt. 8.3 i søknaden.

17.2 Finansieringsplan for den internasjonale søknaden.

Utgifter:

Administrasjon	NOK 600.000
Konsulenter/ekstern bistand	NOK 1.250.000
Kongress, int. markedsføring	NOK 800.000
FIS-avgifter/utgifter	NOK 3.350.000
Diverse	NOK 500.000
Totalt	NOK 6.500.000

Finansiering:

Ringebu kommune	NOK 325.000
Øyer kommune	NOK 325.000
Lillehammer kommune	NOK 325.000
Oppland Fylkeskommune	NOK 750.000
Hafjell Alpinsenter	NOK 425.000
Kvitfjell Alpinanlegg	NOK 425.000
Visit Lillehammer	NOK 250.000
Hafjell-Kvitfjell Alpin AS	NOK 1.000.000
Oppland Skikrets	NOK 100.000
Sponsorer, lokale samarbeidspartnere	NOK 825.000
Norges Skiforbund	NOK 1.750.000
Totalt	NOK 6.500.000

17.3 Finansieringsplan for planlegging, utbygging og gjennomføring av mesterskapet

Alle inntekter og utgifter er gitt i 2018 tall. Ca. 90% av inntektene kommer fra det internasjonale skiforbundet gjennom salg av TV- og markedsrettighetene.

Dette tentative/foreløpige budsjettet er utarbeidet basert på:

- Forutsetningene i avtalen som skal inngås mellom FIS, Norges Skiforbund (NSF) og "Søkerbyen" (kommunene Lillehammer, Øyer og Ringebu).
- Forutsetninger som er lagt til grunn i søknaden om tildelingen av arrangementet.
- Budsjett for VM i Åre 2019 samt VM Trondheim 2023.

- Gjennomgang av nødvendige investeringer i Hafjell Alpinsenter og Kvitfjell Alpinanlegg.
- At Kulturdepartementet gir nasjonalanleggsmidler til investeringene i begge alpinanleggene

Rammestyring av kostnadene innenfor den inntektsramme som kan oppnås vil være et avgjørende prinsipp for å forberede og gjennomføre arrangementet med et betydelig positivt økonomisk resultat.

Det er et mål for VM i alpint 2025 at det etableres et nasjonalt eierskap til arrangementet. Det vil:

- Fremme interessen for alpinsporten i Norge
- Gi optimal markedsføring av Lillehammer-regionen
- Innvirke positivt på inntektsbudsjettet (billettinntektene får kandidaten som arrangør beholde i sin helhet)
- Virke positivt for sponsorer og deltakere i leverandørprogram

Det er selvfølgelig usikkerhet i det tentative budsjett som er utarbeidet, men med sentral styring av budsjettet etter rammestyringsprinsipp som beskrevet foran, kan risikoen reduseres vesentlig. Etter tildeling av arrangementet forutsettes det, som et ledd i å sikre rasjonelt og målrettet arbeid med riktige prioriteringer i tid og av ressurser at det:

- Utarbeides en overordnet gjennomføringsstrategi for forberedelse og gjennomføring av hele arrangementet.
- Utarbeides konseptløsninger og gjennomføringsstrategi med budsjett for alle vesentlige funksjoner.

Basert på disse strategiene:

- Utarbeides plan for organisering og bemanningsplan
- Inngås avtaler med aktuelle samarbeidspartnere

Bemanningen av administrasjon i en innledende fase vil således være begrenset til nødvendige ressurser til å få gjennomført og administrert planleggingsarbeidet (konseptløsninger og gjennomføringsstrategier). Utforming av konsepter og strategier kan delvis løses med konsulentbistand.

Inntekter

Inntektene vil være sammensatt av følgende inntektsposter:

- Salg av TV- og markedsføringsrettigheter (FIS)
- Salg av billetter (arrangør)
- Diverse/Salg av leverandørprogram mm (arrangør)

TV- og Markedsføringsrettigheter

FIS har solgt TV- og Markedsføringsrettigheter til EBU for Ski-VM for perioden fram til 2023. Arrangør av Alpin VM 2025 vil sannsynligvis tilstå netto ca. 280 millioner kroner. Disse inntektene er således sikret og vil utgjøre en vesentlig del (90%) av den budsjetterte inntektsramme.

Disse inntektene kan valutasikre umiddelbart etter tildeling av arrangementet. Beløpet vil bli overført fra FIS til arrangøren i terminer slik det fremgår av FIS-avtalen.

Billettinntekter

Billettinntektene er nøkternt budsjettert til 20 mill. kr. (11 øvelser, gjennomsnittlig 8 000 tilskuer med gjennomsnittlig billett pris på kr. 250). Interessen for kjøp av billetter vil være avhengig av flere faktorer som for eksempel norske alpinutøveres nivå, nasjonal interesse for arrangementet m.v. Interessen for alpint under OL i 1994 var meget høy. Publikumsinteressen under de årlige WC rennene er også svært tilfredsstillende. Konsept og strategi for billettsalg må utarbeides og sees i sammenheng med strategi for å oppnå nasjonalt eierskap til mesterskapet.

Andre inntekter, salg av leverandørprogram, lisens program mm

Denne posten er skjønnsmessig satt til kr. 10 millioner kroner.

Totale inntekter: kr. 310 000 millioner

Tentativt utgifts- budsjett (alle beløp i millioner)

Administrasjon	45
Sport inklusive funksjonærer	45
Infrastruktur/provisoriske konstruksjoner	40
Transport	9
Innkvartering	20
Akkreditering	5
Team Service	8
Host broadcast	5
Media	20
Sikkerhet	12
Teknologi	10
Sanitet og doping	3
Pengepremier	6
Markedsføring	15
Seremonier	10
Festivale elementer	15
Reserve/Overskudd	42
Totale utgifter	310

18. SIKKERHET

18.1 Gi et sammendrag av hvordan organisere sikkerheten i de ulike aktuelle områdene, og som viser hvilke myndigheter som involveres

Organisasjonskomiteen for VM i alpint 2025 Hafjell-Kvitfjell-Lillehammer sammen med lokale beredskapstjenester, tar fullt ansvar for følgende oppgaver:

- Etablere en planleggingsgruppe i samarbeid med lokal beredskapstjeneste for å utvikle en omfattende risikovurdering som fokuserer på ulike problemer og hendelser som kan påvirke VM i alpint 2025
- Utvikle en omfattende beredskaps-, transport-, sikkerhets-, rednings- og krisestyringsplan
- Etablere og trene en sikkerhetsorganisasjon i samsvar med sikkerhetsplaner
- Etablere og trene et personale til det sentrale operasjonssenteret

Operasjonssenteret vil bli etablert og bestå av Organisasjonskomiteens leder for Sikkerhet, det lokale politiet, Norsk siviltforsvar og en medisinsk veileder. Senteret vil i nært samarbeid med politiets operasjonssenter og Politiets sikkerhetstjeneste håndtere alle situasjoner med mulige sikkerhetsaspekter og sørge for at all kommunikasjon håndteres i henhold til etablerte standardoperasjonsplaner- og rutiner. Politi- og redningsmyndighetene skal bestemme antall sikkerhetspersonell som skal skaffes til veie av arrangøren, og vil også tildele et tilstrekkelig antall egne medarbeidere for å sikre en trygg organisering av konkurransene og gjennomføring av VM.

Beredskaps-, sikkerhets-, rednings- og krisestyringsplaner implementeres i ledelses- og sikkerhetsorganisasjonen. Disse planene og opplæringsaktivitetene involverer:

- Medisinsk personell fra kommunen og Sykehuset Innlandet
- Politiets myndigheter i regionen
- Forsvaret
- Norges sivile forsvar
- Personell fra Organisasjonskomiteen for VM

For å sikre forflytting av alle akkrediterte gjester; VIP, team, ulike organisasjoner og publikum, vil trafikkplaner bli laget i samarbeid med følgende:

- Politiet
- Statens vegvesen
- Nødhjelp
- NSB/ Jernbaneverket
- Busselskaper

Videre vil det være et stort antall vakter, sikkerhetspersonell og frivillige til stede for å kunne yte best mulig sikkerhet og service. Tilstrekkelig sikkerhet vil bli gitt på stedet spesielt for mediasentrene, TV compound og alle andre områder med tekniske installasjoner.

VEDLEGG 1

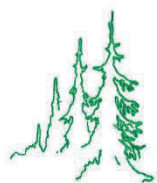
Statistikk fra Norges Meteorologiske Institutt – Kap. 9

Temperatortabell: Tiårsstatistikk som viser gjennomsnitt. Maks- og min. temp fra desember til mars i årene 2008 til 2017											
FÅVANG (200 moh)				KVITFJELL (1030 moh)				VENABU (930 moh)			
MND_ÅR	LAVESTE	GJENNOMSNI	HØYESTE	MND_ÅR	LAVESTE	GJENNOMSNI	HØYESTE	MND_ÅR	LAVESTE	GJENNOMSNI	HØYESTE
des.08				des.08	-15,0	-6,4	-0,5	des.08	-19,4	-8,2	0,0
des.09	-26,6	-9,2	2,7	des.09	-21,2	-9,1	-1,4	des.09	-27,9	-10,2	0,7
des.10	-27,1	-15,4	-1,3	des.10	-19,5	-12,1	-2,1	des.10	-25,6	-14,0	-1,9
des.11	-15,8	-4,2	13	des.11	-12,5	-5,8	4,6	des.11	-19,5	-6,8	5,4
des.12	-22	-9,9	3,5	des.12	-19,6	-11,3	-1,1	des.12	-24,7	-12,2	-0,4
des.13	-15,6	-3,1	7,6	des.13	-14,9	-4,5	5,8	des.13	-17,9	-5,0	3,4
des.14	-23,2	-7,3	4,6	des.14	-16,0	-6,1	4,8	des.14	-23,9	-7,9	5,2
des.15	-13,8	-2,6	8,6	des.15	-11,9	-3,9	3,5	des.15	-17,8	-5,3	3,6
des.16	-19,7	-4,1	8,4	des.16	-9,0	-2,1	6,7	des.16	-14,4	-3,9	5,9
des.17	-18,9	-8,8	6,3	des.17	-14,5	-5,7	5,4	des.17	-21,9	-7,6	1,6
Gjennomsnitt	-20,3	-7,2	5,9	Gjennomsnitt	-15,4	-6,7	2,6	Gjennomsnitt	-21,3	-8,1	2,4
jan.09				jan.09	-16,7	-6,8	2,0	jan.09	-20,5	-7,8	2,4
jan.10	-29,9	-14,7	-2,9	jan.10	-21,9	-11,3	-2,7	jan.10	-29,0	-14,1	-3,5
jan.11	-26,5	-10,5	2,0	jan.11	-16,1	-7,0	1,2	jan.11	-22,4	-8,1	2,0
jan.12	-26,8	-9,2	2,8	jan.12	-18,3	-8,2	0,3	jan.12	-25,4	-9,4	1,9
jan.13	-26,9	-11,8	5,8	jan.13	-19,2	-8,4	2,0	jan.13	-25,0	-11,3	1,1
jan.14	-23,1	-7,3	3,8	jan.14	-18,9	-10,5	-0,4	jan.14	-24,1	-10,2	0,5
jan.15	-18,8	-6,5	3,4	jan.15	-17,5	-6,6	3,0	jan.15	-24,9	-7,5	2,7
jan.16	-25,8	-11,5	6,4	jan.16	-22,0	-10,1	3,6	jan.16	-26,2	-11,3	-0,3
jan.17	-18,2	-8,3	3,4	jan.17	-15,3	-4,7	5,1	jan.17	-21,0	-6,8	4,2
jan.18	-23,8	-8,6	6,8	jan.18	-14,3	-7,3	0,1	jan.18	-22,5	-8,4	-1,2
Gjennomsnitt	-24,4	-9,8	3,5	Gjennomsnitt	-18,0	-8,1	1,4	Gjennomsnitt	-24,1	-9,5	1,0
feb.09				feb.09	-14,7	-9,3	1,8	feb.09	-22,4	-9,7	2,6
feb.10	-28,4	-12,4	-0,9	feb.10	-23,5	-9,4	-1,4	feb.10	-28,3	-12,4	-1,3
feb.11	-31,9	-10,4	1,5	feb.11	-18,1	-8,3	0,8	feb.11	-23,9	-10,9	-1,0
feb.12	-26,2	-6,6	9,8	feb.12	-22,4	-10,7	-2,6	feb.12	-26,5	-8,0	8,0
feb.13	-21,7	-8,3	7,7	feb.13	-16,8	-10,2	-3,7	feb.13	-23,5	-9,1	5,1
feb.14	-11,4	-0,8	7,1	feb.14	-12,8	-5,2	-1,4	feb.14	-17,0	-4,4	1,7
feb.15	-17,8	-2,9	8,9	feb.15	-10,7	-4,4	3,6	feb.15	-18,2	-4,7	5,6
feb.16	-17,4	-6,5	4,7	feb.16	-15,4	-6,8	-0,6	feb.16	-22,6	-7,4	0,1
feb.17	-19,2	-6,1	3,3	feb.17	-18,0	-7,1	4,5	feb.17	-24,6	-6,8	3,7
feb.18	-24,9	-9,0	1,6	feb.18	-15,9	-8,9	-2,3	feb.18	-27,6	-10,9	-3,3
Gjennomsnitt	-22,1	-7,0	4,9	Gjennomsnitt	-16,8	-8,0	-0,1	Gjennomsnitt	-23,5	-8,4	2,1
Snødybde: Tiårsstatistikk over snødybde i terreng og nedfarter i perioden desember til mars											
FÅVANG (200 moh)				GAUSDAL (647 og 575 moh)				SØRE BREKKOM (770 moh)			
MND_ÅR	MINSTE	GJENNOMSNI	STØRSTE	MND_ÅR	MINSTE	GJENNOMSNI	STØRSTE	MND_ÅR	MINSTE	GJENNOMSNI	STØRSTE
des.08	7	12	21	des.08	27	34	40	des.08	11	27	38
des.09	6	15	34	des.09	30	60	93	des.09	2	9	24
des.10	1	9	15	des.10	7	15	23	des.10	2	8	15
des.11	0	6	17	des.11	0	25	41	des.11	0	14	27
des.12	0	13	30	des.12	10	33	74	des.12	0	8	19
des.13	0	11	21	des.13	0	21	40	des.13	0	14	25
des.14	5	8	15	des.14	17	22	30	des.14	25	39	51
des.15	7	9	17	des.15	16	19	29	des.15	0	6	24
des.16	12	13	15	des.16	21	23	26	des.16	12	16	19
des.17	15	23	45	des.17	26	35	63	des.17	24	31	51
Gjennomsnitt	5	12	23	Gjennomsnitt	15	29	46	Gjennomsnitt	8	17	29
jan.09	5	19	47	jan.09	27	49	95	jan.09	23	35	44
jan.10	22	28	35	jan.10	69	78	87	jan.10	24	27	33
jan.11	14	33	46	jan.11	22	41	51	jan.11	17	35	44
jan.12	10	26	45	jan.12	35	57	70	jan.12	24	47	61
jan.13	20	26	42	jan.13	49	54	72	jan.13	18	26	39
jan.14	0	19	46	jan.14	41	91	145	jan.14	19	29	42
jan.15	13	33	46	jan.15	17	63	115	jan.15	49	70	94
jan.16	10	26	36	jan.16	27	67	84	jan.16	4	25	42
jan.17	12	14	16	jan.17	23	31	36	jan.17	13	19	24
jan.18	43	52	63	jan.18	69	86	107	jan.18	55	70	92
Gjennomsnitt	15	28	42	Gjennomsnitt	38	62	86	Gjennomsnitt	25	38	52
feb.09	34	43	50	feb.09	82	88	97	feb.09	44	52	58
feb.10	32	36	38	feb.10	71	80	89	feb.10	33	35	36
feb.11	32	43	53	feb.11	37	53	69	feb.11	44	49	53
feb.12	28	33	40	feb.12	49	61	71	feb.12	61	62	64
feb.13	37	43	51	feb.13	67	73	79	feb.13	39	42	47
feb.14	11	25	40	feb.14	105	126	150	feb.14	42	52	65
feb.15	36	39	44	feb.15	54	75	113	feb.15	94	96	99
feb.16	25	32	41	feb.16	55	67	73	feb.16	42	49	53
feb.17	15	19	39	feb.17	35	41	61	feb.17	21	22	23
feb.18	63	70	79	feb.18	124	137	148	feb.18	97	103	121
Gjennomsnitt	31	38	48	Gjennomsnitt	68	80	95	Gjennomsnitt	52	56	62

Nedbør: Antall dager med nedbør fra desember til mars											
Lillehammer (240 moh) NEDBØR SOM SNØ 1.12-15.2.											
Burde være representativt for høydenivået 200-300 moh											
SESONG	AKKUMULERT	GJ.SNITT PER DAG (C STØRSTE SNØFALL PÅ ÉN DAG (CM)									
2008/2009	110	1,4		26							
2009/2010	50	0,6		10							
2010/2011	80	1		9							
2011/2012	90	1,2		9							
2012/2013	80	1		13							
2013/2014	100	1,3		12							
2014/2015	105	1,4		17							
2015/2016	85	1,1		18							
2016/2017	40	0,5		11							
2017/2018	190	2,5		17							
Vind: Tiårsstatistikk antall dager med ulik vindstyrke 0-5, 5-10 og opp til 24 km/t ved i Kvittfjell											
240 MOH						KVITTFJELL					
						1030 moh					
		ANTALL DAGER MED VIND						ANTALL DAGER MED VIND			
MND_ÅR	0-5 km/t	5-10 km/t	10-24 km/t	>24 Kontrollsum		ÅR_MND	0-5 km/t	5-10 km/t	10-24 km/t	>24 km/t	Kontrollsum
2008.12	1	2	24	4	31	2008.12	2	3	12	14	31
2009.01	1	9	17	4	31	2009.01	9	1	5	16	31
2009.02	0	8	7	0	15	2009.02	0	0	6	9	15
2009.12	0	8	22	0	30	2009.12	8	5	7	10	30
2010.01	0	10	21	0	31	2010.01	8	4	11	8	31
2010.02	0	1	14	0	15	2010.02	2	1	2	10	15
2010.12	0	6	25	0	31	2010.12	1	1	8	21	31
2011.01	0	12	16	3	31	2011.01	5	3	4	19	31
2011.02	0	6	9	0	15	2011.02	0	0	2	13	15
2011.12	0	3	22	6	31	2011.12	2	2	2	25	31
2012.01	1	11	18	1	31	2012.01	0	7	6	18	31
2012.02	0	7	7	1	15	2012.02	0	2	4	9	15
2012.12	5	13	13	0	31	2012.12	12	3	10	4	29
2013.01	0	10	21	0	31	2013.01	2	2	14	13	31
2013.02	0	8	7	0	15	2013.02	0	0	9	5	14
2013.12	0	8	13	10	31	2013.12	0	4	6	21	31
2014.01	4	5	15	1	25	2014.01	15	8	8	0	31
2014.02	2	2	11	0	15	2014.02	7	3	1	1	12
2014.12	0	8	21	2	31	2014.12	0	0	1	19	20
2015.01	0	9	22	0	31	2015.01	0	0	2	14	16
2015.02	0	5	7	3	15	2015.02	0	0	0	11	11
2015.12	0	6	19	5	30	2015.12	0	0	0	29	29
2016.01	2	11	16	2	31	2016.01	0	0	7	24	31
2016.02	0	3	10	2	15	2016.02	0	0	0	15	15
2016.12	0	12	15	4	31	2016.12	0	0	3	28	31
2017.01	3	14	11	3	31	2017.01	0	0	0	31	31
2017.02	0	7	8	0	15	2017.02	0	0	9	6	15
2017.12	1	16	12	2	31	2017.12	0	0	5	26	31
2018.01	2	11	16	2	31	2018.01	0	0	6	25	31
2018.02	0	5	8	2	15	2018.02	0	0	4	11	15
Gjennomsnitt	0,7	7,9	14,9	1,9		Gjennomsnitt	2,4	1,6	5,1	15,2	

VEDLEGG 2

Lillehammer miljø
Environment Lillehammer

Vedlegg og utdypninger etc. som ytterligere bakgrunn for Kap. 10

(1) Mer om Norges klimamål og bærekraft

Stortinget vedtok i juni 2017:

1. Norge skal fram til 2020 kutte i de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.
2. Norge har tatt på seg en betinget forpliktelse om minst 40 prosent utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990.
3. Norge skal være klimanøytralt i 2030.
4. Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050.
5. Reduserte utslipp av klimagasser fra avskoging og skogdegradering i utviklingsland, i samsvar med bærekraftig utvikling.
6. Politisk mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses til klimaendringene.

Norges mål for 2020 følges opp under Kyotoprotokollen, mens 40-prosentsmålet for 2030 er meldt inn til FN som Norges bidrag under Parisavtalen og lovfestet i klimaloven. Målet om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050 er lovfestet i klimaloven

Som oppfølging av Millenniumsmålene har FN fastsatt 17 globale bærekraftsmål gjeldende for perioden 2015 til 2030.

(2) Mer om styrings- og rapporteringsverktøy for miljøarbeidet

Oversikt over noen styrings- og rapporteringsverktøy for miljøarbeidet

Miljøstyring	Ledelsesforankring	Miljøansvarlig inngår i ledergruppa
	Miljøstyrings-systemer	ISO 20121 – Miljøstyringssystem for arrangementer
		ISO 14001 – Generelt miljøstyringssystem
		ISO 26000 - Veiledningsstandard for samfunnsansvar
		Miljøfyrtårn (godkjent av EU på linje med ISO og EMAS)
		Green Key – Mindre overnattingsbedrifter
	Miljøregnskaps-systemer	Global Reporting Initiativ (GRI - verdens mest brukte rammeverk for bærekrafts rapportering)

- ISO20121 for bærekraftige arrangementer er en standard som veileder arrangør og forsikrer publikum om at bærekrafts hensyn er ivarettatt
- ISO14001 – kan benyttes, men er et mer generelt miljøstyringsverktøy. I tillegg kan klima- og miljøregnskapsverktøyet 14065 benyttes sammen med ISO14001.
- ISO 26000 som gjelder etiske anskaffelser vil også utgjøre en del av styringsverktøyene i miljøverktøykassa.

- Miljøfyrtaårnsertifisering vil være et meget nyttig lavterskelverktøy i det videre arbeidet og vil sammen med miljømerkede vare og tjenester bli et selvfølgelig minimumskrav over for alle underleverandører.
- Global Reporting Initiative har utviklet et eget rapporteringsverktøy for arrangementer

(3) Mer om premisser og premissdokumenter

En stor del av miljøpåvirkningen av arrangementet og forberedelsene kommer gjennom kvaliteten og kvantiteten på anskaffelsene, enten dette er produkter eller tjenester. Slike premisser utgjør en av hovedpilarene i miljø- og bærekraftsarbeidet. Det tas sikte på å utarbeide premissdokumenter som sikrer miljø- og bærekraft samt etiske forhold for produktenes kvalitet og mengde i livssyklusen fra produksjon til bruk og avhending.

Erfaring viser at dersom miljøhensyn ikke er tatt med i anskaffelsesinnbydelsen (tilbudet) vil de heller ikke bli gjennomført, dels fordi endringen (og dette gjelder generelt) blir mer kostbar eller ikke lar seg realisere pga. hensynet til fremdriften ellers. Dette gjør at det må utarbeides miljøpremisser for alle vesentlige aktiviteter ved planlegging, utbygging, gjennomføring og etterbruk.

Premissdokumenter for miljøarbeidet

Premiss-dokumenter	Anskaffelser/Innkjøp	Spesifikasjonskrav, kvalifikasjonskrav m.m.
	Transport	Min. klimanøytralitet, fossilfri? Interntans.
	Stasjonær energibruk	Opprinnelsesgaranti, batterier, enøk m.m
	Avfall	Emballasje, kildesortering, materialgjenv.
	Innkvartering og servering	Miljøsertifisering, miljømerking m.m.
	Støy	Reg. best. for støy, aktiv støykontroll, m.m.

(4) Mer om VM arrangementets klimamål

Målsettingen om klimanøytralitet tar utgangspunkt i dagens lover og regelverk samt teknologisk kunnskap. Myndighetenes ambisjon om klimanøytralitet innen 2030 gjør at det skjer en rivende teknologiutvikling miljøområdet. Ved en ev. søknad om tildeling av VM arrangementet, vil oppdaterte miljømålsettinger bli utarbeidet. **Klimanøytralitet** betyr at man ikke bidrar til den globale oppvarmingen. Dette kan skje ved at man kompenserer for sine klimautslipp, for eksempel ved å kjøpe klimakvoter eller investere i tilsvarende utslippsreducerende tiltak.

(5) Mer om miljøkrav ved anskaffelse

- Ny lov om offentlige anskaffelser pålegger fra 1. januar 2017 offentlige virksomheter å innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der det er relevant
- Når miljø brukes som tildelingskriterium skal miljø som hovedregel vektas det med **minimum 30 prosent**. Denne bestemmelsen kom inn i forskrift om offentlige anskaffelser i 2017.
- Samferdselsetaten i Oppland fylkeskommune har i sitt siste anbud vektet miljø med 40 % etter at dette ble vedtatt politisk

(6) Mer om transport

Klima og miljøvennlig transport frem mot 2025

Elbusser vil, nå og frem mot 2025, med stor sannsynlighet vil gi mest nytte i forhold til kostnadene. Hurtiglading ved endestasjonene er en investering som vil bli lønnsom ved kommende overganger til full bruk av elbusser i norske byer.

Biodrivstoffer til dieselmotorer vil sammen med "biogass" være fornybare drivstoffer som egner seg for busstransport på lengre strekninger. En forutsetning for bruk av biodrivstoffer er at de

oppfyller de omfattende og til enhver tid gjeldende bærekraftkriteriene til EU. (TØI rapport 1571/2017)

Transportsektoren er en viktig brikke i den grønne omstillingen. Sektoren står for om lag 60 prosent av de ikke-kvotepliktige utslippene i Norge. Store deler av de innenlandske utslippsreduksjonene i ikke-kvotepliktig sektor må dermed tas her hjemme. Samtidig skjer det en rask utvikling av lav og nullutslippsteknologi i transportsektoren. For å støtte opp under arbeidet med utslippsreduksjoner i transportsektoren, setter regjeringen et arbeidsmål for utslippsreduksjoner i transportsektorene på 35–40 prosent i 2030 sammenlignet med 2005. Forbedringer av teknologisk modenhet i transportsegmentene slik at nullutslippsløsninger blir konkurransedyktige med fossile transportløsninger ligger til grunn for arbeidsmålet om utslipp i transportsektoren.

(7) Mer om stasjonære energibruk

Opprinnelsesgarantier er en merkeordning for elektrisitet for å vise strømkunden at kraften er produsert fra en spesifisert kilde.

En tilleggsutfordring er at det for en del formål er krav om en sekundær energikilde. To måter å løse dette er:

- dobbel el-forsyning fra to ulike kilder, eller
- et alternativ til dieselaggregater

Det er en voldsom utvikling på batteri-siden og det må undersøkes om dette kan bli et alternativ fram mot 2025.

(8) Mer om avfall

Av *St. meld. 45 (2016–2017) - Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi* fremgår følgende nasjonale mål for ombruk og material-gjenvinning innen 2020:

- 50 prosent av husholdningsavfall og lignende avfall (status 2014: 37 prosent)
- 70 prosent av bygg- og anleggsavfall (status 2014: 61 prosent)
- 35 prosent reduksjon i den totale mengde biologisk nedbrytbart kommunalt avfall produsert i 1995 (nådd).
- Sikre separat innsamling og miljømessig forsvarlig behandling av biologisk avfall

EU har følgende felles avfallsmål på overordnet nivå:

- A common EU target for recycling 65% of municipal waste by 2030;
- A common EU target for recycling 75% of packaging waste by 2030;

EU har følgende forslag til mål for materialgjenvinning av emballasjeavfall for 2025 og 2030, i %:

Emballasjeavfall i %	<u>2025</u>	<u>2030</u>
Plastemballasje	<u>55</u>	
Treemballasje	<u>60</u>	<u>75</u>
Jernholdig metallemballasje	<u>75</u>	<u>85</u>
Aluminiumsemballasje	<u>75</u>	<u>85</u>
Glassemballasje	<u>75</u>	<u>85</u>
Glassemballasje	<u>75</u>	<u>85</u>
Papir, kartong og bølgepapp	<u>75</u>	<u>85</u>

(9) Mer om innkvartering og servering

For store arrangementer hvor outsourcing av mat og serveringstjenester er naturlig, vil et premissdokument med kriteriesetting og krav om bærekraftige menyer være styrende.

Miljøsertifisering av overnattingsbedriftene i medhold av anerkjente standarder er en selvfølge.

(10) Mer om støy

Ved støy fra idrettsanlegg kan kommunen fastsette reguleringsbestemmelser etter plan- og bygningsloven for bruk av arealet og grenseverdier for tillatt forurensning. Reguleringsbestemmelsene skal inneholde konkrete grenseverdier for tillatt lydnivå, kombinert med tidspunkt ene for når et arrangement skal være avsluttet.

Kommunen er gjennom kommune helsetjenesteloven også pålagt å arbeide for forebygging av helseulemper.

(11) Miljøansvar i egen virksomhet og forholdet til sponsorer og samarbeidsparter

Egen virksomhet

Alle prosesser, herunder kontorhold, bygging og anleggsvirksomhet, transport, anskaffelser, eksterne tjenester, sponsorvirksomhet og øvrige aspekter ved arrangementet, herunder planlegging, etterbruk og provisorier skal underlegges strenge krav til etikk og miljøkvalitet og hensyn til bærekraftig forvaltning. Dette arbeidet ledes av miljøsjefen i ledergruppen

Sponsorer og samarbeidsparter

I løpet av årene fram mot 2025 er det sikkert at både forvaltning og næringsliv tar i bruk alle tre bærekraftdimensjonene (miljø, økonomi og sosiale forhold i sitt daglige arbeid). FNs nye bærekraftsmål som ble etablert fra 2015, vil være med på å danne målsettinger i både privat og offentlig virksomhet.

IAa 16.2.2018, justert 27.2.

Folkefest i Kvittfjell

